500.000 тонна пахта учун!

УЗБЕКОМПАРТИЯ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ IV ПЛЕНУМИНИНГ ҚАРОРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ!

Областимиз пахтакорлари, октябрь ойининг қолган саноқли кунларидан тўла ва унумли фойдаланиб, йиғим-терим суръатини янада кучайтирайлик!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

213 (1733) | 26 октябрь, 1960 йил, чоршанба | Баҳоси 20 тийин.

КОММУНИСТ ва КОМСОМОЛЛАР, йиғим-теримда авангард бўлинг!

Ижодкор халқимиз зўр сиёсий активлик ва меҳнат кўтаринкилиги билан Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 43 йиллик байрамига тайёрланмоқда. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг октябрь Чақириқлари ҳар бир совет ватанпарварини янги меҳнат зафарларига руҳлантириб юборди. Чақириқлардаги қуйидаги оташин сўзлар ҳар бир коммунист ва комсомолнинг қалбидан чуқур жой олди:

— Коммунистлар ва комсомоллар! КПСС XXI съездининг қарорларини бажариш учун, СССРда коммунизм қуриш учун умумхалқ курашининг авангардида бўлингиз!

Мамлакатни пахта билан таъминлашдек улуғ ва шарафли вазифани ўз зиммасига олган ўзбек халқи бу йил 3 миллион 170 минг тонна учун қаҳрамонона кураш олиб бораётган ҳозирги шароитда ҳам ленинчи партиямизнинг ва Ленин комсомолининг ҳар бир аъзоси ўзининг жасорати, ижодий ғайрати, ташаббуси ва ақл-идроки билан замонамизнинг илғор кишилари сифатида майдонга чиқишлари, партия ва комсомол аъзоси деган юксак номни оқлашлари керак. Пахта учун курашнинг ҳозирги масъулиятли, ҳал қилувчи кунларида қишлоқ коммунистлари ва комсомолларининг ҳаммаси пахта йиғим-теримида актив иштирок этиши, шахсан намуна кўрсатиб, колхозчиларни, совхоз ишчиларини пахта йиғим-теримига тўла сафарбар этиши лозим.

17 октябрда бўлиб ўтган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг IV пленуми пахта териш ва давлатга топширишнинг бориши тўғрисидаги ҳамда республика колхоз ва совхозлари томонидан 1960 йил учун олинган социалистик мажбуриятларни бажариш тадбирлари ҳақидаги масалани муҳокама қилди. Пленум барча коммунист ва комсомолларни пахта йиғим-теримида актив иштирок этиб, авангардлик кўрсатишга, ҳар қандай ишда пешқадам бўлишга, ҳамма вақт ва ҳамма ишда онгли, фидокорона меҳнат қилиш намуналарини кўрсатишга чақирди.

Областимиз колхоз ва совхозларида ўз фидокорона меҳнатлари билан бошқаларга ибрат бўлаётган, теримда илғорлик намуналарини кўрсатаётган коммунист ва комсомоллар оз эмас. Юқори Чирчиқ районидаги Сталин номли колхоз партия ташкилоти пахта йиғим-теримида барча коммунистларнинг иштирок этишини таъминлабгина қолмай, балки маъмурий ва идора ходимларининг ортиқча штатларини қисқартириш йўли билан теримчилар сонини кўпайтиришда ташаббус кўрсатди. Ҳозир пахта теримида қатнашаётган барча коммунистлар кундалик терим нормаларини ошириб бажармоқдалар. Т. Айнақулова, Р. Мусаева каби коммунистлар кунига 150—180 килограммга етказиб пахта термоқдалар. Пахта тайёрлаш давлат планини бажарган бу колхознинг бошланғич партия ташкилоти ҳозир социалистик мажбуриятни бажариш учун курашнинг байроқдори сифатида барча колхозчиларни ҳосилни сўнгги граммигача сира нобуд қилмай йиғиб-териб олишга сафарбар этаётир. Шу райондаги «Ленинизм» колхозининг Фарида Абдурасулова, Ҳадича Тошпўлатова ва Ўрол Матқулов каби комсомоллари кунига 150—180 килограммдан пахта териб, колхозчилар ҳурматига сазовор бўлишяпти.

Бироқ, йиғим-теримнинг ҳозирги долзарб кунларида ўз коммунистик ва комсомоллик бурчини бажармаётган, ҳар хил сабабларни рўкач қилиб, йиғим-теримдан бўйин товлаётган ёки хўжакўрсинга далага чиқиб, унумсиз ишлаётган партия ва комсомол аъзолари ҳам бор. Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозида 41 коммунистдан фақат 15 киши, 95 комсомол аъзосидан атиги 23 киши пахта термоқда.

Сталин номли ва Ленин номли колхозларда ҳам теримда бевосита иштирок этаётган коммунист ва комсомоллар жуда озчиликни ташкил этади. Бу колхозларнинг бошланғич партия ташкилотлари ва уларнинг секретарлари А. Шигапов ва О. Толипов ўртоқлар эса коммунист ва комсомолларнинг йиғим-теримда авангардлик ролини таъмин этиш учун зарур чоралар кўрмаётирлар. Ўрта Чирчиқ районидаги Сталин номли колхозда Усмон Розиқов, Эрмак Мўминов сингари коммунистлар кунига атиги 10—15 килограммдан пахта териб, кўпчилик олдида юзлари шувуд бўлмоқдалар.

Шуни доимо эсда тутиш керакки, пахта йиғим-терими — областимиз партия ташкилоти ва барча коммунист ва комсомоллар учун жиддий сиёсий синовдир. Бу йил областимиз партия ташкилотининг жанговарлик қобилиятига, ҳар бир коммунист ва комсомолнинг ҳулқи ва ишига, даставвал, пахта йиғим-терімининг муваффақиятли ўтказилишига, мамлакатга 500 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш юзасидан олинган юксак социалистик мажбуриятнинг шараф билан бажарилишига қараб баҳо берилади.

Миллий ифтихоримиз, катта бойлигимиз бўлган «оқ олтин» дурдоналарини йиғиб-териб олишда актив иштирок этиб, шахсан намуна ва ташаббус кўрсатиш — коммунист ва комсомолларнинг муқаддас бурчидир. Областимизда пахта тайёрлашда жиддий аҳвол юз берган ҳозирги шароитда коммунист ва комсомолларнинг йиғим-теримдан четда туришга ҳаққи йўқ! Ҳар бир коммунист ва комсомол аъзоси областни қолоқликдан чиқариш учун, пахта тайёрлаш суръатини кескин ошириш учун ҳар қачонгидан ҳам кўп ғайрат ва ташаббус кўрсатиши, жонбозлик ва ташкилотчилик қилиши лозим.

Коммунист ва комсомоллар! Ҳозир сизларнинг жойингиз — план ва социалистик мажбуриятларнинг бажарилиш тақдири ҳал қилинаётган поёнсиз «оқ олтин» далаларида. Кун совуши, ёғингарчилик бошланиши билан дала ишлари анча қийинлашишини унутманг! Ҳозир биз пахта йиғим-теримини муваффақиятли туғаллаш учун курашнинг энг ҳал қилувчи даврида турибмиз. Шу ғанимат кунларда йўқотилган ҳар бир соатнинг ўрнини сал кундан кейин ҳафталар ҳам босолмайди. Йиғим-теримда авангард, социалистик мусобақада ташаббускор бўлинг! Меҳнатга чинакам коммунистик муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатинг!

ХРУШЧЕВ НОМЛИ ҚОЛХОЗ АЪЗОЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТИ

Янгийўл районидаги Хрушчев номли қишлоқ хўжалик артели аъзолари партия XXI съезди Директиваларини ва КПСС Марказий Комитети декабрь Пленуми қарорларини бажариш учун курашни кенг авж олдириб, улкан муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Улар қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва чорвачилик учун озиқа базаси тайёрлаш юзасидан ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини (пахтадан ташқари) ҳамма турлар бўйича муддатидан олдин анча ошириб адо этдилар.

Йил бошидан бери давлатга 1543 центнер, яъни икки йиллик план миқдорида гўшт, 3982 центнер, яъни 2,1 йиллик план миқдорида сут, 63 минг дона, яъни 2,2 йиллик план миқдорида тухум сотдилар. Колхозда давлатга жун, узум, қовун-тарвуз, сабзавот, ғалла, пилла етказиб бериш планлари ҳам ортиғи билан бажарилди.

Қорамоллар сони пландагидан 776 бош, қўйлар сони қарийб 1000 бош ва бошқа чорва сони 1000 бошга яқин кўпайганлигини назарда тутиб, колхозчилар ўз зиммаларига олган мажбуриятдагидан анча кўп яъни 7890 тонна силос бостирдилар ва 11015 тонна дағал хашак ғамлаб қўйдилар.

Давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш давом этмоқда.

УЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК КОМБИНАТИ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ТАДБИРЛАРИНИ МАЪҚУЛЛАДИ

Сталин номли Тошкент тўқимачилик комбинатининг партия ташкилоти ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчиларнинг иқтисодий ўқишини яхши ташкил этди. Кейинги йилларда партия маорифи системасида 2.045 киши ўзининг иқтисодий билимини оширди. Иқтисодий ўқишнинг турмуш билан, ишлаб чиқаришнинг конкрет вазифалари билан мустаҳкам боғлаб олиб борилиши ишлаб чиқаришда яхши кўрсаткичларга эришишга ёрдам бермоқда.

Тўпланган тажрибага амал қилиб ва ишчилар, инженер-техник ходимлар ҳамда хизматчиларнинг иқтисодий билимларни эгаллашга қизиқишлари ўсганлигини ҳисобга олиб, комбинат партия комитети кадрларнинг ўқишини ташкил этиш юзасидан пухта план ишлаб чиқди. Бу планга кўра уч йил мобайнида комбинат ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчиларининг деярлик ҳаммаси тўгаракларда, семинарларда ва иқтисодий билим олишнинг бошқа йўллари билан ўқишга жалб этилади.

Комбинат партия комитети пропагандистлар тайёрлаш чораларини ҳам белгилади. Иқтисодий билим асослари юзасидан лекторийлар ташкил этиш, техника кабинетининг ишини яхшилаш, иқтисодий темаларда махсус варақалар ва плакатлар чиқариш, мунтазам равишда назарий конференциялар ўтказиб туриш тадбирлари белгиланди.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети комбинат партия комитетининг бу тадбирлар планини маъқуллади ҳамда республикадаги барча партия ташкилотларига кадрларнинг иқтисодий билим олишини яхшилаш тадбирларини белгилаб чиқишни тавсия қилди, токи яқин йиллар ичида барча ишчилар, колхозчилар ва хизматчилар ўзларининг иқтисодий билимларини оширишга эришаолсинлар.

ИНТИЛИШ

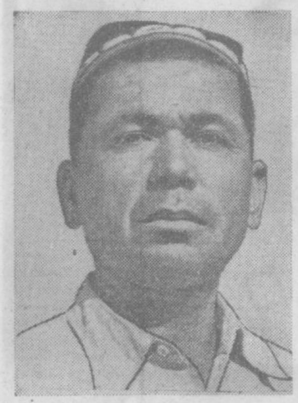

Ўртоқ Турсун ИСЛОМОВ, бригада бошлиғи.

Ўртоқ Назира ҚАҲҲОРОВА, теримчи.

Ўртоқ Ҳасанбой ОТАКИШИЕВ, хирмонда ишловчи.

Ўртоқ Маъфират ЭРГАШЕВА, теримчи.

Олтин куз. Ҳаво очиқ, осмон мусаффо. Дала бўйлаб эрталабки оромбахш шабада эсиб турибди. У кенг қулоч қўйган пахтазор водий устида қанот силкиб кезар ва ён-теварақдаги дарахтларнинг тиллоранг баргларига тегиб ўтарди.

Бир-бирига туташган ва пахтаси кеча яқиндагина териб олинган яхлит карталар бугун яна чамандек очилиб кетган. Бригада ерининг этакроғидаги ана шундай карталардан бирида кўпчилиги хотин-қизлардан иборат ўндан ортиқ киши эгат оралаб пахта тераяпти. Булар орасида ҳар сафаргидек бугун ҳам тонг ғира-ширасида теримга тушган Муқаддам Акбарова билан Раҳима Умарова ҳам бор. Кўпмингкилограммчи ҳар иккала дугона ҳам ёшда тенгдош, теримда бир-бири билан мусобақадош. Улар кунига 180—200 килограммга етказиб пахта теришяпти. Муқаддам шу кунгача эл хирмонига 6400, Раҳима эса 6600 килограмм «оқ олтин» тўкди.

—Бизда булар сингари чевар теримчилар анчагина бор.—дейди бригадир Турсун Исломов, —уларнинг иккови бирма-бир тилга олар экан,— барака топгурлар қош қорайгунча сира тиниб-тинчишмайди. Хирмонимизга барака киритаётганлар ҳам шулар.

Мана, бригада бошлиғи таърифини қилган эпчил теримчилардан бири, тўрт боланинг онаси Маъфират Эргашева. У ҳар куни 160—170 килограммдан пахта термоқда. Мелихон Абдуллаева, Назира Қаҳҳорова Хатира Холова сингари илғор теримчиларнинг номи ҳам колхозда ҳурмат билан тилга олинади.

Хирмонда уч киши тирсиллаган қанорларни бўшатиш ва асфальтланган майдончага ёйиб қуритиш билан банд. Каримбек Усмонов, Ҳасанбой Отакишиев, Тўра Раҳметов исмли бу азамат колхозчилар мавсум бошидан буён хирмонда. Биз бригада бошлиғидан кунига йиллик планнинг неча проценти миқдорида пахта топширилаётганини сўраб турган эдик, бир маҳал хирмонга ғизиллаганича бўш юк машинаси кириб келди. Шофер йигит кабинадан тушди-да, машинасининг уёқ-буёғини кўздан кечириб чиқди. Сўнгра бир четда бир-бирига суяб қўйилган таранг қанорларга разм солди.

— Қани, тезроқ ортишиб юборинглар, — деди у хирмондагиларга юзланиб.

— Хўп бўлади, мана ҳозирда, — хирмондаги уч киши-нинг овози бирданига эшитилди. Улар бригадирнинг ёрдамида қанорларни эпчиллик билан кузовга олишди. Хирмондан чиқиб, пунктга олиб борадиган катта йўлга тушиб олган машина бир зумдаёқ кўздан ғойиб бўлди.

Янгийўл районидаги Свердлов номли колхознинг коммунист Турсун Исломов бошлиқ 10-бригадаси аъзолари бу йил 133 гектар майдонда яхши ҳосил етиштирдилар. Улар ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта топширишга аҳду-паймон қилишган. Колхозда илғор ҳисобланган бу бригада пахта тайёрлаш планини Улуғ Октябрнинг 43 йиллиги кунигача бажармоқчи. Шу мақсадда бригаданинг ҳар бир аъзоси бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўпроқ пахта термоқда. Бригадага хизмат қилаётган Турғунбой Алметов ва Насиба Эргашева каби механик-ҳайдовчилар кунига ўз агрегатлари билан тўрт ярим-беш тоннадан пахта териб, кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлаётирлар. Улар мавсумда 140—150 тоннадан «оқ олтин» териб бериш мажбуриятини олганлар.

Бригада пахтазорида ҳали ҳосил кўп. Ҳозирги ғанимат фурсатдан фойдаланиб, бор ҳосилнинг охирги граммигача несобуд қилмай ва ёғин-чочинга илинтирмай йиғиб-териб олиш ҳамда олинган юксак мажбуриятни шараф билан бажариш ҳар бир колхозчининг қалбидан чуқур жой олган.

— Куз яхши келди, ундан нолимаслик керак, — дейди колхоз раиси ўртоқ Убай Мусаев, — лекин хотиржамликка берилмаслик ҳам керак. Чунки мўлжалланган маррага етиб олишимиз учун терим суръатини зўр бериб тезлаштиришимиз лозим. Акс ҳолда юзимиз ерга қараб қолиши мумкин.

Раиснинг айтганлари тўғри. Биз бўлган бу бригада аъзоларида мўлжалланган маррага интилиш бор. Лекин фурсат ғанимат, фурсат. Шунинг учун ҳам отни қамчилаб қолиш ва суръатни сусайтирмаслик керак.

А. ШЕРМУҲАМЕДОВ.

Ўртоқ Каримбек УСМОНОВ, хирмонда ишловчи.

Ўртоқ Мелихон АБДУЛЛАЕВА, теримчи.

В. Салов фотолари.

Нам Син Нам Соатқулга қўл берди

Тушки пайт. Куз қуёшининг ҳарорати остида денгиздек мавжланиб турган оппоқ пахтазордаги терим машиналарининг кучли овози киши диққатини беихтиёр ўзига тортади. Бўлиқ кўсаклар ичидан қуёшга юз тутиб, лўппи-лўппи бўлиб очилиб турган момиқ пахталар, гўё мени тезроқ териб олинглар, деяётгандек.

Тушки овқатланиш учун дала шийпони томон келаётган колхозчилар машиналарнинг кучли ҳайқириғига бир зум қулоқ солиб туришди, сўнг шийпон ёнидаги арикчадан ювина бошладилар.

— Ҳорманг, азамат, янги машинада пахта теришни яхши ўрганиб олдингизми? — сўради механизаторлар бригадасининг бошлиғи ўртоқ Минақулов эндигина терган пахтасини бункердан тўкаётган Нам Син Намдан.

— Ҳа, бўлмасамчи. Бу машинада пахта теришни яқиндагина бошлаган бўлсам ҳам, ҳозиргача хирмонга 40 тоннадан ортиқ пахта тўкдим. СХМ-48 маркали машинада 60 тонна пахта терган Соатқулдан ўзмоқчиман.

Шу пайт бункери «оқ олтин»га тўлган Соатқул машинасини хирмон томон ҳайдаб келарди. У пахтасини бўшатгач, суҳбатга аралашди.

— Сиз бу машинангизда ҳар куни неча тоннадан теряпсиз? — деди. Соатқул Нам Син Намнинг ХВС-1,2 маркали машинасининг ғилдиракларига қўл теккизиб кўраркан.

— 5 — 6 тоннадан, — жавоб берди Нам...Син Нам, — сен-чи?

— Мен...—Соатқул бироз уялинқираб жавоб берди, — 2,5 — 3 тоннадан.

— Ҳечқиси йўқ. Сен ҳам келаси йили шунақа машинада пахта терасан. Келаси йили бундай маркали машиналар колхозимизда кўпайиб қолади, — деди Нам Син Нам дўстининг елкасига қоқиб.

Ўрта Чирчиқ районидаги «Полярная звезда» колхозининг Ўроз Минақулов бошлиқ механизаторлар бригадаси шу кунларда пахта йиғим-теримини кенг авж олдирганлар. Бригаданинг ёш аъзоси Соатқул Маъатов ўтган йили Бекободдаги бир йиллик механизаторлар тайёрлаш курсини тамомлаб келиб, бу йил биринчи марта машинада пахта термоқда. У мавсумда 150 тонна пахта териб бериш мажбуриятини олган. Унинг мусобақадоши моҳир механизатор Нам Син Нам эса янги ХВС-1,2 маркали машинада пахта териб, байрамгача давлат омборига 150 тонна пахта тўкишга ваъда берган. Бу икки мусобақадош дўстлар қайноқ дамларни қўлдан бой бермаслик учун ҳар бир минутдан унумли фойдаланмоқдалар.

З. МИРПЎЛАТОВА,
Х. ХУДОЁРОВ.

ҲАМКОРЛИК

ЯНГИБОЗОР, 24 октябрь, (ЎзТАГ). Давлатга пахта сотиш планини бажарган Юқори Чирчиқ районининг колхозчилари пахта теримини юксак суръатлар билан давом эттирмоқдалар. «Политотдел», Свердлов номли, «Правда», «Ленинизм», Сталин номли колхозлар ҳозироқ тайёрлаш пунктларига пландан ташқари 15 минг центнердан кўпроқ «оқ олтин» топширдилар.

Район механизаторлари шу кунларда жуда яхши ишламоқдалар. Пахта териш агрегатларининг ҳамма ҳайдовчилари машина терими бўйича мавсум топшириғини муваффақиятли бажардилар. «Ленинизм» колхозидаги ёш механик-ҳайдовчи У. Абдуқодирова юксак кўрсаткичларга эришди. У, 170 тонна пахта терди. Абдуқодирова ҳар куни «ХВС-1,2» бункеридан 5—6 тонна пахта туширмоқда. Свердлов номли колхоздаги Ли Ман Тон машинада 130 тоннадан кўпроқ пахта териб, деярли икки мавсум нормасини бажарди.

Районнинг қишлоқ меҳнаткашлари пахта теримида қўшниларга ёрдам беришга аҳд қилдилар. Пахта териш машиналарининг учдан бир қисми Ўрта Чирчиқ районидаги Киров номли совхозга юборилди. 3 минг теримчи Янгиер шаҳридаги хўжаликларга жўнади.

Юқори Чирчиқ пахтакорлари Улуғ Октябрь байрамигача гектаридан 27,5 центнер пахта топширишдан иборат ўз социалистик мажбуриятларини бажаришга аҳд қилдилар.

РЕСПУБЛИКАМИЗ ОБЛАСТЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ҚАНДАЙ БОРАЯПТИ

25 октябргача Хоразм области бир кунда 1,68 процент, мавсум бошидан бери 76,71 процент, Андижон области бир кунда 1,20, мавсум бошидан бери 72,87 процент, Сурхондарё области бир кунда 1,10, мавсум бошидан бери 67,47 процент, Фарғона области бир кунда 0,95, мавсум бошидан бери 64,29 процент, Қорақалпоғистон АССР бир кунда 1,42, мавсум бошидан бери 62,77 процент, Тошкент области бир кунда 1,22, мавсум бошидан бери 59,36 процент, Бухоро области бир кунда 0,74, мавсум бошидан бери 56,3 процент, Самарқанд области бир кунда 1,48, мавсум бошидан бери 55,75 процент пахта тайёрладилар.

Пахта ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ

(25 октябргача бўлган маълумот)

Районлар номи	Бир кунда процент ҳисобида		Мавсум бошидан процент ҳисобида		Машина терими, мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида	
	Мажбурият	План	Мажбурият	План	Бир кунда	Мавсум бошидан
Юқори Чирчиқ	0,70	0,86	86,64	106,26	3,33	100,73
Қуйи Чирчиқ	1,17	1,34	65,11	74,90	0,58	64,48
Ўрта Чирчиқ	1,11	1,22	63,22	69,39	1,06	35,70
Бўка	1,30	1,42	59,94	65,56	2,46	57,25
Чиноз	0,96	1,03	59,73	63,74	1,28	30,41
Пискент	1,13	1,26	58,72	65,24	1,81	49,20
Сирдарё	1,17	1,26	54,30	58,09	1,59	44,30
Оққўрғон	1,03	1,13	53,52	58,69	0,91	40,50
Янгийўл	1,19	1,35	49,37	55,99	1,23	35,40
Оржоникидзе	1,01	1,18	48,73	56,88	1,20	27,00
Гулистон	1,09	1,25	47,31	54,29	1,15	30,67
Янгиер шаҳри	1,08	1,18	44,22	48,03	1,76	40,17
Бекобод	0,98	1,14	42,79	49,55	1,24	31,84
Область бўйича	1,11	1,22	54.01	59,35	1,39	39,91

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

ЎРТОҚ И. Р. РАЗЗОҚОВНИ ЛЕНИН ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан ва Совет давлати олдидаги хизматлари учун Қирғизистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Исхоқ Раззоқович **Раззоқов Ленин** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. БРЕЖНЕВ.
СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.
Москва, Кремль, 1960 йил, 24 октябрь.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ДАВЛАТГА УЗУМ СОТИШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

Тошкент областининг қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари КПСС XXI съезди ва КПСС Марказий Комитети декабрь пленуми тарихий қарорларини бажара бориб, муддатидан илгари — 25 октябрда давлатган узум сотиш йиллик планини бажардилар. Область колхоз ва совхозлари давлатга 22 минг 923 тонна узум сотиб, планни 100,1 процент бажардилар. Ўтган йилнинг шу вақтдагига қараганда 7136 тонна кўп узум сотилди.

Юқори Чирчиқ районининг боғбонлари, айниқса, яхши кўрсаткичларга эришдилар. Бу районда давлат плани 120 процент бажарилди. Янгиер шаҳрининг колхоз ва совхозлари планни 121 процент, Бўстонлиқ райони эса 114 процент адо этдилар.

Узум сотиш давом этмоқда.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ 43 ШАРАФИГА

Меҳнат совғалари

Ишчилар, инженер, техниклар ва мастерлар! Корхона ва қурилишларнинг бир меёрда ишлашини таъминлангиз, социалистик меҳнат интизомини мустаҳкамлангиз!... (КПСС Марказий Комитетининг октябрь Чақириқларидан).

☆

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Янгийўл шаҳридаги ғишт заводининг коллективи йил бошида ўз зиммасига юксак мажбурият—1960 йил планини муддатидан илгари бажариш мажбуриятини олган эди. Корхона коллективининг ҳар бир аъзоси эл-юрт олдида берилган сўзнинг устидан чиқиш учун бир жонбир тан бўлиб, астойдил меҳнат қилди. Ишлаб чиқариш процессларини механизациялаштиришга қаратилган бир қанча тадбирлар амалга оширилди.

Қилинган меҳнат бекорга кетмади. Завод коллективи Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 43 йиллигини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кенг қулоч ёйдириб, ажойиб ғалабани қўлга киритди. Йиллик план ҳозирнинг ўзидаёқ бажарилди.

А. СУЛТОНОВ.

КОНВЕЙЕРДАН ЯНГИ ТРАКТОР ЧИҚДИ

Ўзбекистон трактор йиғиш заводининг конвейеридан пахтачилик учун мўлжалланган «Т-28Х» типидаги янги трактор чиқди. Бу трактор Владимир трактор заводи билан ҳамкорликда ясаб чиқарилмоқда. Янги машина шу вақтгача чиқариб келинган «ДТ-24-3В» типидаги тракторга қараганда енгил ва тез юради. «Т—28Х» трактори Ўрта Осиёнинг иссиқ иқлимида ишлаш учун мослаштирилган, унда ҳаво билан совутиладиган мотор бор.

Улуғ Октябрнинг 43 йиллиги шарафига бошланган меҳнат вахтаси кунларида янги махсулот ишлаб чиқариш соҳасида корхонада амалга оширилган бу тадбир ишлаб чиқариш процесслари яхши ташкил қилинганлиги натижасида конвейернинг бир меёрида ишлашига халақит бермади. Янги машиналарнинг биринчи группаси Ўрта Осиёдаги пахтакор республикаларнинг колхоз ва совхозларига жўнатилди. (ЎзТАГ).

Пландан ташқари цемент

Оҳангарон цемент заводи коллективи октябрь олди мусобақасида катта муваффақиятларни қўлга киритди. Коллектив тўққиз ойлик топшириқдан ташқари янги қурилишларга неча минглаб тонна юқори маркали цемент жўнатди.

Заводда уч камерали цемент тегирмони ўрнатилди, хомашё, туйиш бўлимлари, механика цехи янги машина-ускуналар билан жиҳозланмоқда. Новаторларнинг ўнлаб таклифлари ишлаб чиқаришга жорий қилинди. Бу таклифлар йилига қарийб 200 минг сўмга яқин иқтисод бермоқда. (ЎзТАГ).

«Чирчиксельмаш» заводининг моҳир токари Раҳимжон Йўлдошев Улуғ Октябрнинг 43 йиллигини муносиб нишонлаш мақсадида байрамолди меҳнат вахтасида туриб ишламоқда. Раҳимжон смена топшириқларини 200 процентгача етказиб бажараётир. Суратда: ўртоқ Р. Йўлдошев иш устида.
Ж. Ваҳобов фотоси.

Бинокорларнинг байрам туҳфаси

Чилонзорни пойтахтимизнинг Черемушкаси деб атайдилар. Бу —бечиз эмас. Саф тортган қўшқават кўркам бинолар ҳар бир кишининг диққатини ўзига жалб этади. Бу ерни обод ва кўркам қилишда биринчи қурилиш бошқармаси бинокорларининг ҳиссаси катта. Бу коллектив 153-қурилиш трестидаги энг илғор, аҳил ва уюшган коллективлардан бири ҳисобланади.

Кўп қатори шу бошқарма бинокорлари ҳам шонли Октябрнинг 43 йиллигига муносиб меҳнат совғаси тайёрлашга аҳд қилган эдилар.

Мажбурият олдингми—уни бажар! Коллективнинг ҳар бир аъзоси ана шу шиор остида меҳнат қилди, тер тўкди. Социалистик мусобақа авж олдирилди, қолоқ бригадаларга илғор бригадалар кўмаклашдилар, ўзаро тажриба алмашишди. Ишни ташкил қилиш дейсизми, механизмлардан фойдаланиш дейсизми, илғорлар тажрибасини оммалаштириш дейсизми—хуллас, кўрсаткичларни тинмай яхшилай боришнинг энг муҳим воситалари ҳисобланган масалалар бошқарма маъмурияти, партия, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг доимо диққат эътиборида турди. Шулар натижасида қолоқ бригадалар ҳам илғорлар сафидан ўз муносиб ўринларини олдилар.

Бутун коллективнинг бир ёқадан бош чиқариб тер тўкиши натижасида трест бўйича энг юқори кўрсаткичларга эришилди. Бошқарма коллективи областимиз бинокорлари ўртасида биринчи бўлиб йиллик планни бажарганликлари ҳақида рапорт бердилар. **Етти йилликнинг иккинчи йилига мўлжалланган 35 миллион 743 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари плани 104 процент қилиб бажарилди.** Шу йилнинг ўтган ойлари мобайнида 26 минг 196 квадрат метр уй-жой биноси фойдаланишга топширилди. Бу, 10 ойлик план 104 процент бажарилди демакдир. Ана шундан минг квадрат метри пландан ташқари қурилган уйлардир. Бу уйларни бинокорлар шаҳар аҳолисига байрам совғаси қилиб топширдилар. Улуғ айём арафасида ўтаётган ҳовли тўйларида ана шу уюшган, аҳил ва меҳнатсевар бинокорлар шаънига сон-саноқсиз таҳсинлар айтилмоқда.

Ишлаб чиқаришда механизмлар қувватидан унумли фойдаланиш, йиғма темир-бетон конструкцияларини ва деталларини кенг қўлланиш — қўлга киритилган ютуқларнинг асосий сабаби мана шулар. Бошқармада ишлаётган ҳар бир бинокорнинг меҳнат унумдорлиги планда белгиланганига қараганда 16 процент ортиқ бўлди. **Қарийб 15 минг кубометр йиғма темир-бетон конструкциялари ва деталлари монтаж қилинди.** Бу бажарилаётган ҳар миллион сўмлик бинокорлик ишларида 396 кубометрдан йиғма темир-бетон конструкцияларидан фойдаланилди, демакдир.

Бинокорлар коллективи эришилган ютуқларни мустаҳкамлаш мақсадида янги режалар туздилар. Улар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, **йил охиригача пландан ташқари 9 миллион сўмлик қурилиш ишларини бажариш, Тошкент меҳнаткашлари учун пландан ташқари яна 4,5 минг квадрат метр уй-жой биносини битказиб бериш мажбуриятини олишди.** Ҳамма вақт ўз сўзининг устидан чиқаётган коллектив бу сафар ҳам албатта мақсадига эришади.

С. АМИЛОВ,
область партия комитети саноат ва транспорт бўлимининг инструктори.

ЯНГИ МЕТАЛЛУРГИЯ ЦЕХИ

— Ишимиз тағин ҳам юришиб кетадиган бўлди-да. — дейишади Чирчиқдаги қаттиқ қотишмалар ва ўтга чидамли металлар комбинатининг ишчилари. Бунинг боиси шуки, яқинда мамлакатимиз энергетика хўжалиги учун зарур маҳсулотлар тайёрлайдиган янги цех ишга туширилди.

Металлургия цехи замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Барча иш жараёнлари тўла механизациялаштирилган. У ерда Москва, Саратов ва Новосибирскда касб ўрганиб келган ўрта маълумотли ёш мутахассис-металлурглар баракали меҳнат қилмоқдалар.

Т. ЎРУНОВ.

☆

ГЕОЛОГЛАР ТАБРИКЛАШДИ

Тошкент кабель заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари етти йилликнинг иккинчи йили топшириқларини муваффақиятли бажариш учун бир тан-бир жон бўлиб ишламоқдалар. Маҳсулот ишлаб чиқариш давлат планини ой сайин ошириб бажараётган коллектив халқ хўжалигининг турли тармоқлари учун зарур бўлган янги кабель буюмлари тайёрлашни ҳам ўзлаштиряпти.

Яқинда заводда нефть қудуқларини пармалашда фойдаланадиган кабель ишлаб чиқарилган эди. У синаб кўриш учун мамлакатимизнинг нефть конларига, жумладан Татаристон, Бошқирдистон, Озарбайжон ва Краснодар ўлкаларига юборилди. Синаб кўриш натижалари барчани мамнун қилди. Геологлар ва нефть қудуқларини эксплуатация қилувчилар янги кабелга юқори баҳо бердилар ва завод коллективини бу маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштирганлиги билан чин кўнгилдан табрикладилар.

Янги кабелнинг афзалликлари кўп. Унинг конструкцияси жуда ҳам ихчам. У ниҳоятда ингичка бўлишига қарамай, 4 тонна оғирликдаги юкни бемалол кўтараверади. Энг муҳими — у иссиққа чидамлидир. Кабель 250 даража иссиқлик бўлганда ҳам токни бемалол ўтказаверади. Бу кабелдан 5 минг метргача чуқурликдаги қудуқларда фойдаланиш мумкин.

Кабель заводи коллективи бундан ҳам чидамли ва пухта маҳсулот ишлаб чиқаришни ўзлаштириш учун тинмай иш олиб бормоқда. Шу кунларда 7 — 8 минг метргача чуқурликдаги нефть қудуқларида фойдаланиладиган ва изоляцияси 350 даражадаги иссиқликка бардош берадиган кабель яратилаётир.

З. ОРИПОВ.

ҚИММАТЛИ ХОМАШЁ

Оҳангарондаги бинокорлик материаллари заводи чинни саноати учун зарур бўлган хомашё — каолин лойи қазиб чиқаришни йил сайин кўпайтирмоқда. Бу қимматли хомашё пардоз плиталари, юқори вольтли изоляторлар, чинни идишлар ишлаб чиқаришда кенг фойдаланилади. Бундан ташқари у резина ва қоғоз тайёрлашда ҳам ишлатилади.

Оҳангаронда бу қимматли хомашёни қазиб чиқаришни янада кўпайтириш бўйича кўпгина тадбирлар амалга оширилмоқда. Бир неча йилдан сўнг каолин лойи фақат Ўзбекистондаги корхоналарга эмас, балки шу билан бирга Ўрта Осиёдаги қардош республикаларга ҳам кўплаб етказиб бериладиган бўлади.

Ф. ПЕТРОВ.

С О В Е Т Қ У Р И Л И Ш И

ОБОДОНЧИЛИК—МУҲИМ ИШ

Севимли шаҳримиз Тошкентнинг кўрки кун сайин яхшиланмоқда. Янги йирик корхоналар, кўркам уй-жой бинолари бирин-кетин қад кўтараяпти. Кўп сонли маданий-маиший муассасалар, обод магистраль кўчалар барпо этилаяпти.

Буни пойтахтимизнинг Куйбишев райони мисолида айниқса яққол кўриш мумкин. Кейинги вақтда Экскаватор заводи районининг қиёфаси тубдан ўзгарди. Бу ерда гўзал Куйбишев майдони барпо этилди. Ново-Московская кўчаси шаҳарнинг марказий магистралларидан бирига айланди. Унинг ҳар икки томонида ҳамма қулайликларга эга бўлган кўп қаватли уй-жой бинолари қурилиб, фойдаланишга топширилди. Ҳозирги вақтда эса яна бир неча бино қурилишида иш қизғин бораётир. Бу каби манзарани райоининг ҳамма ерида учратиш мумкин.

Тозалик ва ободончилик — шаҳарнинг ҳуснига-ҳусн қўшади, уни янада кўркамлаштиради. Бу масала билан кун сайин шуғулланиш маҳаллий советларнинг, жамоатчиликнинг асосий вазифасидир. Районда кейинги вақтда бу соҳада ҳам талайгина ишлар қилинди.

Бу йил 107 минг квадрат метр йўл ва тротуарга асфальт ётқизиш планлаштирилган эди. Ҳозирнинг ўзидаёқ 104 минг квадрат метр ҳажмида иш бажарилди. Можайский, Литовский, Макаров, 1-Боткинский, 2-Урицкий кўчаларига шағал тўкилди.

Бундан ташқари, район территориясидаги кўпгина ариқлар тартибга келтирилди, янги ариқлар қурилди. Бир қатор заводларнинг территориялари, уларга олиб борадиган йўллар обод ҳолга келтирилди.

Район корхоналари, муассасалари, ўқув юртларининг коллективлари ва барча меҳнаткашлари район территориясини кўкаламзорлаштириш мақсадида 65 минг тупдан ортиқ дарахт кўчати, 660 минг туп турли гуллар ўтқаздилар. Лескова, Комсомол 40 йиллиги кўчаларида янги скверлар барпо этилди.

Район Советининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида район территориясининг санитария аҳволини яхшилаш ва уни ободонлаштириш юзасидан амалга оширилган ана шу ва бошқа кўпгина тадбирлар мамнуният билан қайд қилинди. Айни вақтда докладчи-ижроком раиси ўртоқ Х. Ғуломов ва музокараларда чиқиб сўзлаган депутатлар ҳали бу соҳада катта камчиликлар борлигини кўрсатдилар.

Паркент, Ворошилов, Ломоносов, 2-Қорасув каби кўчалар ҳануз ноободлигича қолмоқда. Кўпгина ариқлар ифлосланиб кетган. Шаҳар тозалаш бўлими яхши ишламаётгани сабабли район территориясидаги ахлатнинг бир қисми ташиб кетилмаётир ва бу антисанитария ҳолатини юзага келтирмоқда. Район соғлиқни сақлаш бўлими, милиция бўлими ва санитария-эпидемия станцияси назорат олиб бормаётганликлари туфайли аҳоли ҳовлиларда тўпланган ахлатни кўча ва ариқларга чиқариб ташламоқда.

Сессияда «Ташкенткабель», Керамика буюмлари, 1-ғишт заводлари бошқармаси ва бошқа бир қатор корхоналарнинг раҳбарлари қаттиқ танқид қилинди. Улар ўз корхоналари территориясини ободонлаштириш ҳақида кам ғамхўрлик қилмоқдалар.

— Шаҳарда, — деди «Ташкенткабель» заводининг ишчиси ўртоқ Холиқов, — бизнинг корхонамиз территориясидан кўра нообод жой бўлмаса керак. Қаерга қараманг, ишлаб чиқариш чиқиндилари уюлиб ётипти. Завод социалистик шаҳарчасининг аҳволи ҳам бундан яхши эмас. Айниқса медицина-санитария бўлимининг стационаридаги антисанитария аҳволи кишини ажаблантиради. Бу ҳол завод директори Сафонов ва ишчилар комитетининг раиси Якшина ўртоқларни сира ҳам ташвишлантирмаётир.

Граммпластинка заводининг директори ўртоқ Коваленконинг кўрсатишича, 2-автобазада машиналар ювилган сув оқиб чиқиб, завод олдидаги кўчада кўллаб ётади. Бунинг учун автобаза раҳбарлари билан бирга, шаҳар ободончилик бўлими ҳам айблидир. Чунки кўчани тузатиб, унга асфальт ётқизиш бир неча йилдан бери планлаштириладию, лекин бажарилмай қолади.

Шунингдек сессияда Бобожонов, Зокиров, Расулев ва бошқа ўртоқлар ҳам чиқиб сўзладилар.

Сессия муҳокама қилинган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Х. УСМОНОВА.

Редакцияга жавоб қиладилар

«ВАҚТНИНГ ҚАДРИГА ЕТМАГАНЛАР». Янгийўл район партия комитетининг секретари ўртоқ Т. Умаровнинг хабар қилишича, газетамизда шу сарлавҳа билан босилган танқидий материалда келтирилган фактлар текширишда тўла тасдиқланган. Жданов номли колхознинг бригада бошлиқлари Акрамов ва С. Ким ўртоқларга бригада ишига раҳбарлик қилишда жиддий камчиликларга йўл қўйганликлари учун маъмурий чора кўрилган. Камчиликларни бартараф қилиш юзасидан амалий тадбирлар белгиланган.

«ЎРТОҚ АФОНИН ВА ОШХОНА» сарлавҳали материал юзасидан кўрилган чоралар ҳақида матлубот жамиятлари область союзи правлениеси раисининг ўринбосари ўртоқ Х. Носиров жавоб ёзиб юборган. Унда айтилишича, 1-«Далварзин» совхозининг умумий овқатланиш муассасаларида овқатларнинг сифати яхшиланиб, ассортименти кўпайтирилган. Рабкооп раиси ўртоқ Афонинга умумий овқатланиш ишларига масъулиятсизлик билан қараганлиги учун виговор эълон қилинган.

«БИЗНИНГ ЭЪТИРОЗЛАРИМИЗ». Бу танқидий хабарда «Медработник» дам олиш уйида йўл қўйилган жиддий камчиликлар кўрсатилган эди. Республика курортлар бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Ю. Андреанов қуйидаги жавобни юборди:

«Газета материали дам олиш уйи ходимларининг курортлар бошқармаси вакиллари иштирокида ўтказилган ишлаб чиқариш кенгаши мажлисида муҳокама қилинди ва йўл қўйилган камчиликларни тугатишга қаратилган зарур тадбирлар белгиланди».

Теримда намуна кўрсатаётганлар

ЧИНОЗДАН КЕЛГАН ХАТЛАР

<>

Далаларда йиғим-терим тобора қизғин тус олмоқда. Кўпминг килограммчи чеварлар, механик-ҳайдовчилар ҳозирги куннинг ҳар соат, ҳар минутидан унумли фойдаланиб, тобора кўп пахта термоқдалар. Чиноз районидан олинган хатларда пахтазор қаҳрамонларининг намуна кўрсатиб ишлаётганликлари ҳикоя қилинади.

«XXI партсъезд» колхозининг ўртоқ Аҳмад Пўлатов бошлиқ бригадаси далаларида мўл ҳосил тўпланган. Ҳар гектар ердан 33 центнердан ҳосил топшириш учун курашаётган бригада аъзоларининг ютуғи ҳаммани қувонтиради. Розияхон Орипова, Турсуной Умаралиева, Турди Жўраева ўртоқлар мавсумда 10—15 тоннадан пахта териш учун курашмоқдалар. Бу колхоз далаларида Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг генетика ва ўсимликлар физиологияси ва ботаника институтлари илмий ходимлари ҳам пахтакорларга ёрдам кўрсатмоқдалар. Ана шулар ҳақида газетхонлардан **Т. Имомов, Б. Азизов, А. Эргашев, Ғ. Алибоев** ўртоқлар хат ёзиб юборишган. Бу хатларни ўқир эканмиз, кўпминг килограммчиларнинг сафи кенгайиб бораётганлигини, механик-ҳайдовчилар агрегатлардан унумли фойдаланаётганлигини билиб оламиз. Т. Имомовнинг бошқа колхозлардан ёзилган хатларида ҳам ҳозирги куннинг қаҳрамонлари, чевар теримчиларнинг иши ҳақида ҳикоя қилинади.

Райоининг «Қизил Октябрь», Киров номли, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», Ленин номли, Сталин номли колхозларининг илғор бригадалари ҳам кундан-кунга суръатни кучайтирмоқдалар. «Қизил Октябрь» колхозининг ўртоқ Бўри Усмонов бошлиқ бригадасида 30 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш учун кураш кетяпти. Бригада кунига йиллик планнинг 2—3 процентн миқдорида пахта тайёрламоқда. Бригадир Бўри Усмоновнинг ўзи «ХВС-1,2» машинасида 4—5 тоннадан пахта теряпти. Сталин номли колхознинг ўртоқ Саид Мустафоев бошлиқ комплекс механизациялаштирилган бригадаси ҳам терамда олдинда бораётир. Бригаданинг кўпминг килограммчилари Марҳамат Исахўжаева, Фароғат Мирматова, Марҳамат Шокировалар кунига 180—200 килограммдан пахта термоқдалар. Киров номли колхоз далаларида 20 та пахта териш машинаси ишлаб турибди. Булар билан ҳар куни кўплаб пахта терилаётир. Бу тўғрида газетхонлардан **М. Жониқулов, О. Қозоқбоев, М. Аҳмаджонов, А. Ғаффоров, Н. Саидов, Й. Ўринбоев** ўртоқлар ёзиб юборишган.

«Чевар теримчилар», «Марра — 7 ноябрь», «Қисқа хабарлар», «Терим қизғин тус олди», «Суръат кун сайин ошмоқда» сарлавҳали хатлар ҳам Чиноз районидаги колхозлардан ёзилган. Хат авторлари **Н. Турсунқулов, У. Пардабоев, Қ. Эгамбердиев, А. Шокиров, Р. Науризбоев** ўртоқлар чинозлик илғор пахтакорлар кун сайин суръатни кучайтираётганликларини айтиб, бу тўғрида жуда кўп мисоллар келтирганлар.

ОБЛАСТИМИЗНИНГ ДОНГДОР ПАХТАКОРЛАРИ

ДАДИЛ ҚАДАМЛАР

(Л А В Ҳ А)

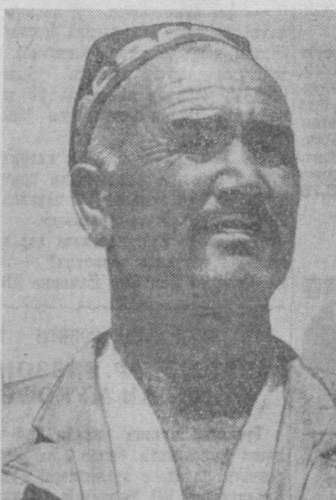

ҲАКИМЖОН РУСТАМОВ

Алексеевка қишлоғининг кунчиқиш биқинида Куйбишев номли колхоз бор. Бу хўжалик сира меҳмонсиз турмайди. Қўшни районларданми, Тошкентдай шаҳри азимданми, ишқилиб тез-тез одамлар келади. Улар орасида олиму инженер ҳам, агрономy механизатор ҳам, катта идораларда ишлайдиган раҳбарлар ҳам бўлади. Бироқ ҳаммадан кўра пахтакорлар кўпроқ келишади. Онда-сонда чет эллик биродарлар ҳам меҳмон бўлиб кетишади.

Хўш, нега шундай? Колхоз жуда каттами? Йўқ, чоққина хўжалик. Даромади улканми? Йўқ, ўзига яраша. Донгдор кишилари борми? Ҳа, бор. Мен сизга айтсам кунда меҳмон келишининг сабаби ҳам ана шунда.

Эҳтимол эшитгандирсиз, Ҳакимжон Рустамов деган бригадир чиққан. У худди шу колхоздан. Ҳакимжон акани анчадан бери танаймиз. Асли фарғоналик. Қирқ саккизинчи йилда Мирзачўлни ўзлаштириш учун отланган ёшлар қатори у ҳам Сирдарёга келган. Ўша вақтдан бери бригадир. Планни ўринлатолмай қолган йили йўқ. Бошқа бригадалар 18—20 центнер ҳосил олганда ҳам унинг бригадаси 35 — 40 центнерни марраға дадил етказиб келган.

Ўтган йилни олайлик. Ҳакимжон ака бригадаси ҳар гектар ердан 45 центнердан ҳосил етиштирди. Энди бундай ўйлаб кўрайлик: қўшни бригадалар гектар бошига 20—25 центнердан пахта тайёрладилар. Бу бригада бўлса икки баравар ортиқ. Ўша ғўзалар ҳам чопилган, суғорилган, ўғитланган. Бу ғўзалар ҳам. Ернинг ориқ-семизлиги ҳам баравар. Офтоб ҳам ҳамма ерни баравар қиздирган. Шундаю, нега ҳосил бирида кўп, бирида оз? Кўп одамлар бу саволга «гап омадда, Ҳакимжоннинг омади келган» дейишади.

Биз бу гапнинг бир томонига қўшиламиз. Ҳакимжон акаларнинг омади келган, иши юришган. Лекин бу омад дегани бир ҳовуч тупроғу, аллаким уни бригаданинг ерларига сепиб кетибдими? Йўқ. Бунақа бўлмаган, бўлмайди ҳам. Ҳакимжон акалар бошқа томондан ютишган. Эрта баҳорда, қозон-товоқни далага ташиб чиқишдан олдиноқ 50 центнерни мўлжалға олишган. Ўй катта бўлгандан кейин иш ҳам катта бўлади. Ҳамма бир мақсадни кўзлаб, қаттиқ ишлаган. Ғўзаси атрофида кунига юз мартадан гиргиттон бўлган. «Нима истайсан, сув берайми, ўғит берайми?» деб ҳолидан хабар олган. Йил ўн икки ой бадалига ишни бўшаштирмаган. Шунинг учун кимга боришини билмай, тентираб юрган «омад» шу бригадага келгану, чиппа ёпишган.

Ҳакимжон ака камтарлик қилиб, шуларни гапириб ўтирмади. Қисқагина қилиб «ҳаммаси меҳнатдан» деб қўяқолди.

— Ҳакимжон аканинг бу гапи—кони ҳикмат, — деди раис Турсунмат Ғуломов, — нимага денг. Бир бригада ғўзасига 5 марта ишлов беради, яна биттаси 3 марта. Йил охирида ўша кам ишлов бергани кўпроқ ҳосил олади. Мен мисол гапни айтяпман-да. Менинг фикрим шуки, деҳқончиликнинг тилини билиш керак. Бўлмаса, юз ишланг, минг ишланг бир пул. Хирмонингиз пахтага, чўнтагингиз чирвонга тўлмай юраверасиз. Ҳакимжон ака меҳнат деганда шунақа ишни назарда тутади.

Етти йилликнинг иккинчи баҳори дастлаб ажойиб келди. Бригада аъзолари 134 гектар ерга бир ҳафтадан камроқ вақт ичида чигит экиб, ундириб ҳам олдилар. Ғўза ер бетида кўриниши билан биринчи ишлов бошланди. Бироқ апрелнинг охири, майнинг бошидаги сернам, салқин кунлар ишнинг белига тепди. Пахтакор ғўзанинг қулоғидан тортиб, бўйига-бўй қўшмоқчи бўлса, дўл, ёмғирлар мурғак кўчатларнинг миясига муштлаб, ерга ёпиштириб қўяверди. Қатқалоқ бўлса «қани кўкарганингни кўраман» деб ғўзанинг ҳиққилдоғидан бўғди. Ана шундай кунларда бригада аъзолари тўйиб ухлашмади. Уларга қолса ўша кезларда тун ҳам ўз ўрнини бир-икки ҳафта кунга бўшатиб берса эди. Юксак мажбурият — 50 центнер Ҳакимжон ака бригадасини шундай ишлашга ундарди.

Пахта териш машиналари карта четига яқинлашиб суҳбатни бўлди. Бир ХВС—1,2, уч СХМ—48М маркали машина худди ипга чизиб қўйгандай бирин-кетин келарди. Механик-ҳайдовчилар билан танишиб ҳам олдик. «ХВС»ни бошқараётган йигит Зариф Отамқулов, «СХМ»да Эркин Собиров, Шоҳон Басатов, Турдали Дўстматовлар ишлашяпти.

— Машина ғалати нарса-да! — вазминлик билан гап бошлади Ҳакимжон ака. — Бунинг кўп теришини, тоза теришини кўриб, нега ҳамма еримизни машина теримига ажратмаган эканмиз, деб афсусланаяпман. Ҳали ҳам кеч эмас. Хирмоннинг нариги тарафидаги картага ҳам машина солиб юборамиз. Нима дейсиз, раис?

— Менга қолса пахтанинг бир граммини ҳам қўлда термасак дейман. Агар сиз шунақа фикрда бўлсангиз, эртага яна 4 та машина юбораман.

— У бригадалар жанжал қилишмайдими?

— Кўндирамиз сизнинг ерингизда паха сероб. Шуни айтсам, қаршилик қилишмайди.

— Шундай қилсангиз, қандай иш бўларди. Эрта индин планни ҳам юз пойиз қилардик.

— Ишонаверинг, эртага сизда 8 та машина ишлайди.

Ҳакимжон ака бошлиқ бригада аъзолари минут, секундларнинг қадрига етиб, тобора жадал ишламоқдалар. План ҳам бажарилай деб турибди. Механик-ҳайдовчиларгина эмас, қўлда терувчилар ҳам жонбозлик кўрсатиб ишламоқдалар. Гулсун Отамқулова, Туриш Бекирова, Хурсаной Сатторова, Розия Собирова, Ҳавас Охунова сингари теримчилар кунига 200—250 килограммдан пахта теришяпти. Бригада хирмонидан ҳар куни 8—10 машина «оқ олтин» қабул қилиш пунктига жўнатилаётир.

Ой анча кўтарилиб, хуфтон бўлиб қолганди. Ҳакимжон ака бригадасидан яна бир «ЗИС» қабул қилиш пунктга йўл олди. Машина ариқ четидаги кўтарма йўлдан асфальт кўчага буриларкан, бригадир қўйин дафтарини олди. Унинг бир неча ерига «4», «3», «5» рақамлари ёзилганди. Ҳакимжон ака шуларнинг ёнига яна битта «5» қўшиб, кейин ҳаммасини жамлаб кўрди.

— Сал камроқ бўлиб қолди-да,— деди у ўзига ўзи, — яна бир машина жўнаганда мўлжалдаги пахта бўларди.

У бир зум ўйланиб турди. Кейин хирмондагиларга қолган пахталарни ҳам қоплашни тайинлаб, қишлоқ томон илдам юриб кетди. Унинг кўзи йўлда, қулоғи машиналар шарпасида эди.

С. СУЛТОНОВ,
Сирдарё райони.

АФРИКА ЁНАР ТОҒДЕК ҚАЙНАБ, ЖЎШ УРМОҚДА

«Ҳозирги пайтда мустамлакаларда нималар бўлаётганлигига бир кўз ташланг! Африка ёнар тоғ сингари қайнаб жўш урмоқда. Жазоир халқи миллий озодлик учун қарийб олти йилдан бери фидокорлик билан қаҳрамонларча курашмоқда. Кения, Танганьика, Уганда, Руанда-Урунди, Ангола, Мозамбик, Шимолий Родезия, Жанубий Родезия, Сьерра-Леоне, Ғарби-Жанубий Африка, Занзибар, шунингдек Ғарбий Ириан, Пуэрто-Рико ва бошқа кўп мустамлакаларнинг халқлари ўз ҳуқуқлари учун курашга тобора кескин равишда бош кўтармоқдалар.

Ҳаммага шу нарса равшан бўлиши керакки, халқларнинг ўз озодлиги учун олиб бораётган курашини ҳеч қандай куч ва воситалар билан тўхтатиб бўлмайди, чунки бу кураш тобора кўтарилиб ва тобора зўр куч билан вужудга келаётган улуғ тарихий жараёндир».

Н. С. ХРУЩЕВ.

(Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг XV сессиясида умумий дискуссияда сўзлаган нутқидан).

Мустамлакачилик сўнгги кунларини кечирмоқда

Миллий-озодлик революциясининг ёқимли, кучли шабадаси Шарқ халқлари тарихи саҳифаларини шиддат билан варақламоқда. Шармандали мустамлакачилик системаси кўз ўнгимизда емирилаётир. Фақат сўнгги ўн беш йил ичида ярим миллиардга яқин киши, яъни ер юзидаги аҳолининг ярмиси суверен тараққиёт йўлига тушиб олди. Лекин Осиё, Африка ва Латин Америкасида ҳали ҳам юз миллиондан ортиқ киши мустамлакачилик қуллигида турибди.

ПУЭРТО-РИКО — «ЯШИЛ ДУЗОХ»

Ҳозирги вақтда ўлиб бораётган мустамлакачилик системасининг асосий суянчиғи америка империализми бўлиб қолди. АҚШ ўзининг чириб бораётган империалистик доктринасига мувофиқ ер шаридаги кўпгина районларда мустамлакачилик сиёсатини ўтказмоқда, у ерларда ҳарбий плацдармлар вужудга келтирмоқда, Жазоирда олиб борилаётганига ўхшаган мустамлакачилик урушларини қўллаб-қувватламоқда ва пул билан таъминламоқда. Шунингдек, америка империализми Конгога ўхшаш мамлакатларда мустамлакачилик тартибларини тиклашга уринаётир.

Америка мустамлакачилигининг типик хусусияти шундаки, у ўзини «мустамлакачиликка қарши» кураш шиори билан зўр бериб ниқоблайди. Лекин ҳаммага аёнки, бу пропаганда шовқин-суронлари АҚШнинг империалистик сиёсати олдида сохта бўлиб қолмоқда ва у тарихий фактларга бутунлай зиддир. Ҳатто юзаки қараганда ҳам Қўшма Штатлар Пуэрто-Рико, Панама канали зонаси, америка Виргин ороллари, Гуам, Королин, Маршалл ва Мариан каби мустамлака вилоятларига эга.

Америка мустамлакаларининг энг каттаси Пуэрто-Рико 8,9 минг квадрат километр ер майдони ва 2,3 миллион аҳолига эга. Пуэрто-Рика — ер шарида энг гўзал районлардан бири. Субтропик иқлим, унумдор тупроқ ва мўл-кўл ёғингарчилик туфайли мамлакатнинг туб маҳаллий аҳолиси — ҳиндилар хилма-хил қишлоқ хўжалик экинлари ўстириб, илгарилари бу ердан кўплаб ҳосил олганлар. Мамлакат ҳар доим чиройли манзарали яшил гилам билан қопланиб ётганидан сайёҳлар Пуэрто-Рикони «яшил жаннат» деб атаганлар.

Америка империализмининг зулми остида ҳозир мамлакат аҳолиси жуда машаққатли ҳаёт кечирмоқда. Пуэрто-Рико ишчиси оладиган ҳақ Метрополиядаги америка ишчиси оладиган энг паст иш ҳақидан қарийб беш баравар камдир. Мамлакатда доимий равишда бир неча юз минг киши ишсиз юради. Бразилия экономисти Де Кастро ўзининг «Очарчилик географияси» деган китобида Пуэрто-Рикони «дунё очарчилиги картасида қора доғ» деб атаган.

1952 йилда Вашингтон Пуэрто-Рикони АҚШга «эркин равишда бирлашган» давлат деб эълон қилди. Мақталган америка демократияси пуэрторикoликлар зиммасига АҚШ гражданларининг ҳамма бурчини юклаб қўйган-у, аммо уларга ҳеч қандай ҳуқуқ бергани йўқ. Пуэрторикoликлар солиқ тўлашга ва америка армиясида хизмат қилишга мажбурлар, лекин улар АҚШ конгресси ва президент сайловларида қатнашиш ҳуқуқидан маҳрум қилинганлар. Пуэрто-Рико резедент-комиссари АҚШнинг вакиллар палатасида фақат маслаҳат овозигагина эга.

Америка газетаси «Газет энд дейли» ороллардаги аҳволни таҳлил қилиб, гарчи бу фикр Вашингтоннинг расмий гапларига зид бўлса ҳам, Пуэрто-Рико» америка мустамлакаси» деган хулосага келади.

ИРҚЧИЛИК — МУСТАМЛАКАЧИЛИК ҚУРОЛИ

Атом энергияси ва космосни эгаллаш асри — XX аср ўрталарида Африканинг кўпчилик аҳолиси ниҳоят даражада қолоқликда яшамоқда, бу эса мустамлакачилик ҳукмронлигининг натижасидир.

Африка ҳозир ҳам мустамлакачиликнинг асосий макони бўлиб қолаётир. Континент аҳолисининг учдан бир қисми ҳали ҳам инсонийлик ва гражданликнинг элементар ҳуқуқларидан маҳрум. Жанубий Родезияда европалик африкалик билан гапиришганда, у ундан бош кийимини олишни ва солдатга ўхшаб ғоз туришни талаб этади.

Англия мустамлакалари Кения, Родезия федерацияси ва Ньясаленда, Уганда, Сьера-Леони, Басутоленд, Бичуаналенд, француз мустамлакалари Жазоир ва Мавритания, Бельгия мустамлакаси Руанда-Урунди. Португалия мустамлакалари Ангола, Мозамбик ва Жанубий Африка Иттифоқи васийлигидаги Жануби-Ғарбий Африка Африка қитъаси территориясидаги йирик мустамлакалардан ҳисобланади.

Мустамлака системасининг ҳомийлари ўз мавқеларини бериб қўйишни истамаётирлар ва улар бутун куч билан африка ердаги ўз ҳукмронликларини чўзишга уринмоқдалар. Ҳар хил миллат ва халқларнинг жипслашуви ўзлари учун ҳалокат хавфи туғдиришини яхши билган мустамлакачилар ўз мустамлакаларида ирқчилик уруғини сочмоқдалар ва миллий адоватни авж олдирмоқдалар.

Африканинг мустамлака қисмида «рангли тўсиқ» деярли ҳар қадамда учрайди. Ҳар хил ирққа мансуб бўлган шахслар группаси бир жойда яшай олмайдилар. «Рангли»ларга малакали меҳнат билан шуғулланишга рухсат берилмайди. Улар темир йўл вагонида европаликлар билан бир купеда бориш ҳуқуқидан маҳрумлар. «Рангли»лар учун алоҳида автобус ва трамвайлар ажратилган. Шунингдек темир йўл станциялари, почта бўлимлари, кўпгина давлат муассасаларида мустамлака халқлари учун алоҳида хоналар белгилаб қўйилган. Универмаг ва бойларнинг уйларида «Ерли халқлар ва итлар учун» деб ёзилган алоҳида лифтлар бор.

Айрим африка мустамлакаларида озиқ-овқат прейскурантининг «европаликлар учун товарлар» ва «ерли халқлар учун товарлар» деб ажратиб қўйилгани кўзга ташланади. Биринчи рубрика остига 20—30 хил озиқ-овқат маҳсулотларининг номи ёзилган. Иккинчи рубрика остида эса атиги 6 — 9 хил озиқ-овқат маҳсулотининг номи бор.

Мустамлакачилар Африкадаги инсон ҳуқуқларининг элементар қоидаларини поймол қилувчи бу ҳақоратлаш системасини қилич ва қон билан сақлаб қолишга уринмоқдалар. Англия мустамлакаси Кения ҳозир катта ҳарбий лагерни эслатади. Момбаса портига десантлар тушган кораблар келиб турибди. Кения аэродромларига Англиянинг ҳарбий ва десант самолётлари қўнмоқда. Лондонда чиқадиган «Дейли геральд» газетасининг хабар қилишича, яқин кунларда Лондон бу ерда Кениянинг мустамлака тарихида энг катта бўлган ҳарбий машқлар ўтказади. Бу машқларда 6,5 мингга яқин кишидан иборат жазо отрядлари қатнашади.

Озодлик ҳаракати алангасидан мустамлакачилар африка ерларида юриш учун жой тополмай қолмоқдалар. Штиклар ҳам, тўпларнинг даҳшати ҳам, ирқчиларнинг қабиҳ ҳийла-найранглари ҳам мустамлака зулмни ҳалокатдан сақлаб қолаолмайди.

ОСИЁ ЕРИДАГИ «МУСТАМЛАКАЧИЛИК РАКИ»

Президент Сукарно ўз нутқларидан бирида Ғарбий Ириан территориясида голланд мустамлакачилик режимининг сақланиб келаётганини «Индонезия баданидаги мустамлакачилик раки» деган эди. Империалистлар Осиёда фақат Ғарбий Ирианга эмас, балки Гоа, Даман, Деу, Мальдиф ороллари, Сингапур, Тимор, Британия Борнеоси, Сианган (Гонконг), Аоминь (Макао), Адень, Бахрейн, Катар, Кувейт, Оман ва бошқа мустамлака ўлкаларига ҳам жон-жаҳдлари билан ёпишмоқдалар. Юқорида санаб ўтилган мустамлакалар территориясида 12 миллиондан ортиқ киши яшайди.

Осиёдаги мустамлака халқларининг қашшоқлиги ва тортаётган жабру-жафоларини тасвирлашга қалам ожизлик қилади. Масалан, Ғарбий Ириан территориясидаги аҳолининг асосий кўпчилиги очлик ва касалликдан қирилиб кетмоқда. Голландияда чиқадиган «Сиёсат ва маданият» журнали Гвинеянинг Голландия қисмидаги «тараққиёт» ҳақида гапириш — бу, болаларнинг кўплаб ўлаётгани, безгак, ирқий камситиш, бюрократизм, порахўрлик ва террор тўғрисида ҳикоя қилиш демакдир. Кейинги пайтларда Ғарбий Ирианга америка империализми йиртқичларча чанг солмоқда. АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг бошлиғи адмирал Бэрк очиқдан-очиқ америкаликлар Ғарбий Ирианни Тайванга ўхшаш ўзларининг Тинч океандаги «мудофаа системалари» деб қарайдилар, дейди. АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари штабининг бошлиғи Тейлор бўлса, Ғарбий Ириан жануби-шарқий Осиёда «СЕАТО системасини бирмунча кучайтиради» деб ҳисобламоқда.

Португалиянинг мустамлака ҳукмронлиги Гоа территориясида 450 йилдан бери сақланиб келмоқда. Лиссабонлик ҳукмронлар шафқатсиз террорчилик йўллари билан Гоанинг ўз она ватани Ҳиндистон билан бирлашишига қаршилик қилмоқдалар. Бу ишга АҚШнинг иғвогарона аралашиши Гоа проблемасини яна ҳам мураккаблаштираётир. Гоа ва Даманада ҳарбий базалар қуриш тўғрисида яширин америка — португалия шартномаси тузилган. Шундай қилиб, Ҳиндистоннинг ажралмас территорияси Гоани эгаллашда АҚШ Португалиянинг ҳомийси бўлиб қолди.

Юзаки қараганда, Араб Шарқи районидаги мустамлакаларнинг асосий кўпчилиги Англияга қарайди. Бироқ бу ерда ҳам мустамлака халқларини эксплуатация қилишда америка империализми борган сари кўпроқ иштирок этмоқда.

Масалан, нефть қазиб чиқариш бўйича дунёда учинчи ўринда турадиган Кувейтда инглиз-америка компанияси «Кувейт ойл компани» ҳукмронлик қилади. Чет эллик таловчиларнинг пўлат сандиқларига олтин шовуллаб қуйилмоқда. Кувейтнинг асосий аҳолиси — нефтчи ишчилар эса даҳшатли қашшоқлик шароитида яшайпти.

Мустамлакани сақлаб қолишга қаратилган ҳар қандай уринишлар барбод бўлишга маҳкум этилган. Мустамлакачилик ўзининг даҳшатли жиноятлари учун ҳозир тарих суди, инсоният суди олдида жавоб бермоқда. Н. С. Хрушчевнинг БМТ Бош Ассамблеяси XV сессияси трибунасидан туриб сўзлаган тарихий нутқи шармандали мустамлакачилик системасини қаттиқ қораловчи айбнома бўлиб янгради. Мустамлакачилик системасини тўла ва узил-кесил тугатиш — маданиятли бутун инсониятнинг талабидир. XX аср кишиларининг шарафли бурчидир.

Вл. ЛИ,
тарих фанлари кандидати.

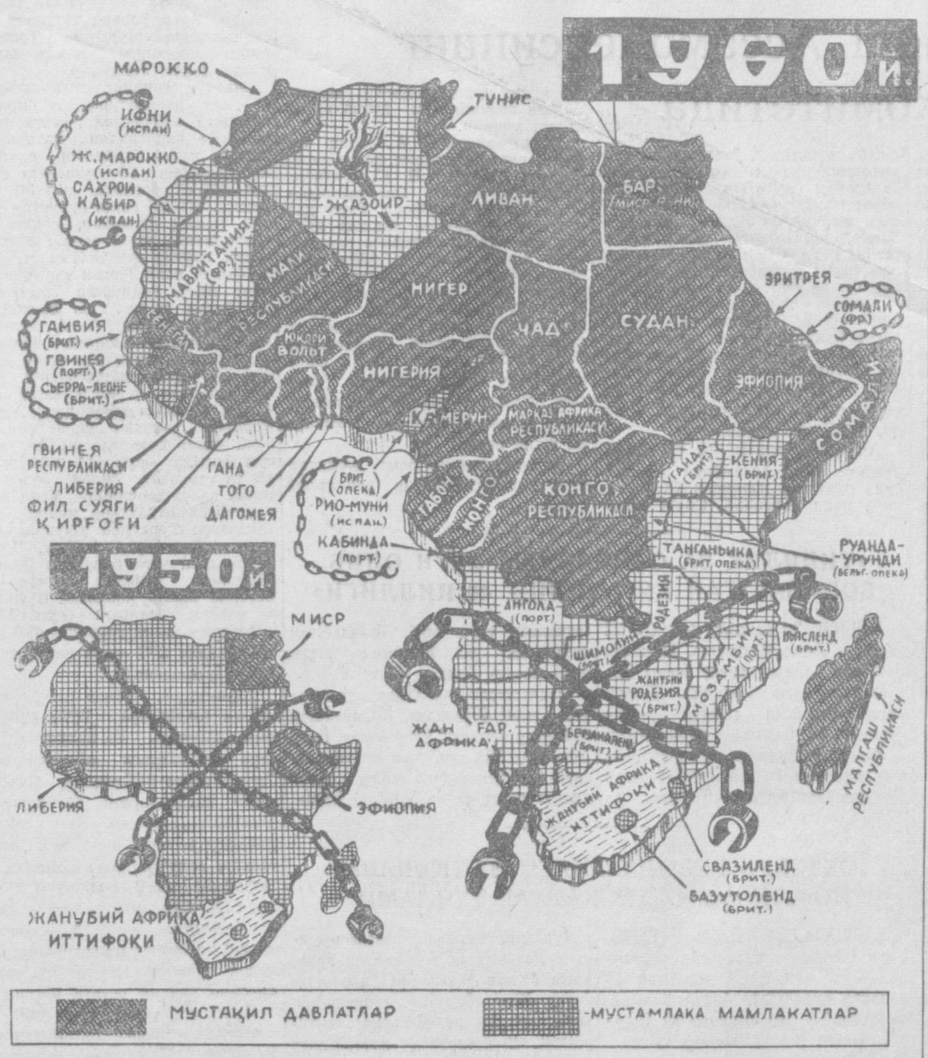

Африка мамлакатларининг раҳбарлари АЙТАДИЛАРКИ:

«Мустамлака халқларини иқтисодий ёхуд сиёсий жиҳатдан бўғиш ниятидаги ҳамма ва ҳар қандай уринишлар барбод бўлиши муқаррар. Африка халқлари қуллик занжирларини узиб, парчалаб ташламоқдалар. Илгари мустамлакачилар таъсири остида ва мустамлака бўлган жойларда эндиликда уйғонган халқлар яхши келажак учун жангларга отландилар.

... Африкани иқтисодий озодликка эриштирмай туриб, социал тараққиётга эришиб бўлмайди».

Секу ТУРЕ,
Гвинея Республикаси президенти.

* * *

«Бизнинг овозимиз океанлар ва тоғлар, қоялар ва водилар, саҳролар ва инсонлар истиқомат қиладиган кенг-кенг жойлар оша янграмоқда. Бу овоз Африкага озодлик берилишини талаб этмоқда. Африка озодликни истайди, Африка озод бўлиши шарт».

Кваме НКРУМА,
Гана Республикасининг президенти.

* * *

«... Ҳозир бизнинг дунёмиз олдида икки амалий проблема турибди... Биринчи проблема — қуролсизланиш, иккинчиси — сиёсий жиҳатдан ҳам, худди шу даражада муҳим иқтисодий жиҳатдан ҳам эркинликка кучли интилишдир.

Сиёсий эркинлик олган халқлар ёки яқин келажакда сиёсий эркинлик олиш умидидагилар... шунга қаттиқ ишонадиларки, агар улар иқтисодий мустақиллик олаолмасалар, ўз сиёсий эркинликларини сақлаб қолмоқ учун мустаҳкам база тополмай қоладилар».

Г. А. НОСИР,
Бирлашган Араб Республикаси президенти.

СТАТИСТИКА АЙБЛАЙДИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳисобига кўра:

Африканинг катта ёшдаги ерли аҳолисининг 80—85 проценти, баъзи жойларда эса ҳатто 90 проценти саводсиздир. Португалиянинг мустамлакаси бўлган Анголада фақат 2 процент африкаликларнинг болалари мактабга қатнайдилар. Кенияда мустамлакачилар битта европали болани ўқитишга бир йилда 8 фунт стерлинг 10 шиллинг сарф қилмоқда. Африкалик болага эса бир йилда бир шиллинг 5 пенс сарф қилинмоқда. Бу эса европали болага сарф қилинаётган харажатга қараганда 120 марта камдир.

Африкада ҳар 4 боладан биттаси бир ёшга етмасдан вафот этмоқда. Англиянинг Африкадаги мустамлакасида ўртача умр кўриш хотинлар ўртасида 34, эркаклар ўртасида 32 ёшни ташкил этади.

ТАРИХИЙ ЙИЛЛАР

Эфиопия ва Эритрей федерацияси 1952 йили 15 сентябрда ташкил этилди. (1.230 минг квадрат километр ер майдонига, 21.600 минг аҳолига эга).

Либерия республикаси, 1847 йил 28 июлда. Африкада миллий-озодлик ҳаракатининг авж олиши Либерияга Америка монополистлари ҳукмронлигидан озод бўлиш имкониятини берди. (111,4 минг квадрат километр ер майдонига, 2 миллионга яқин аҳолига эга).

Бирлашган Араб Республикаси. (Миср райони). Миср 1922 йили мустақил давлат деб эълон қилинди. **Бироқ Миср халқи мустақил ривожланиш йўлига 1952 йилга келиб эришди.** (994,3 минг квадрат километр ер майдонига, 25 миллионга яқин аҳолига эга).

Жанубий-Африка Иттифоқи 1931 йил 11 декабрда. Собиқ Англия мустамлакаси. Мустақиллик эълон қилиниши маҳаллий миллат аҳолисига озодлик олиб келмади. Бу ерда европалик буржуазия вакиллари ирқчилик террори ёрдами билан ҳокимиятни ўз қўлларида тутиб турмоқдалар. (1.224 минг квадрат километр ер майдонига, 14.700 минг аҳолига эга).

Ливан Қўшма Короллиги 1951 йил 24 декабрда. Собиқ Италия мустамлакаси. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Англия ва Франция қўшинлари томонидан ишғол қилинган. (1.700 минг квадрат километр ер майдонига, 1 миллион 150 минг аҳолига эга).

Судан Республикаси 1956 йил 1 январда. Собиқ Англия мустамлакаси. (2.506 минг квадрат километр ер майдонига, 12 миллион аҳолига эга).

Марокаш Короллиги 1956 йил 2 мартда. Собиқ Франция мустамлакаси. (444 минг квадрат километр ер майдонига, 11.600 минг аҳолига эга).

Тунис Республикаси 1956 йил 20 мартда. Франциянинг собиқ мустамлакаси. (125,2 минг квадрат километр ер майдонига, 3.800 минг аҳолига эга).

Гана Республикаси 1957 йил 6 мартда. Собиқ Англия мустамлакаси, Олтин қирғоқ. (237.873 квадрат километр ер майдонига, 5 миллионга яқин аҳолига эга).

Гвинея Республикаси 1958 йил 2 октябрда. Собиқ Франция мустамлакаси. (246 минг квадрат километр ер майдонига, 3.500 минг аҳолига эга).

Камерун Республикаси 1960 йил 1 январда. Франциянинг собиқ васийлиги. (432 минг квадрат километр ер майдонига, 3,5 миллион аҳолига эга). Камеруннинг ғарбий қисми ҳали ҳам Британия васийлигида қолиб келмоқда.

Того Республикаси 1960 йил 27 апрелда. Франциянинг собиқ васийлиги. (57 минг квадрат километр ер майдонига, 1.200 минг аҳолига эга).

Мали Республикаси. 1960 йил 20 июнда. Мали федерациясига кирган собиқ Франция мустамлакаси, Судан. (1.204 минг квадрат километр ер майдонига, 3,7 миллион аҳолига эга).

Сенегал Республикаси 1960 йил 20 июнда. Мали федерациясига кирган собиқ Франция мустамлакаси. (197 минг квадрат километр ер майдонига, 2,3 миллион аҳолига эга)

Мальгаш Республикаси 1960 йил 26 июнда. Собиқ Франция мустамлакаси. (590 минг квадрат километр ер майдонига, 5 миллион аҳолига эга).

Конго Республикаси 1960 йил 30 июнда. Собиқ Бельгия мустамлакаси. (2.345 минг квадрат километр ер майдонига, 13.500 минг аҳолига эга).

Сомали Республикаси 1960 йил 1 июлда. Сомали икки территориядан — собиқ Англия мустамлакаси Сомалиленд ва Собиқ Италия васийлигидан иборат. (640 минг квадрат километрга яқин ер майдонига, 2 миллиондан кўпроқ аҳолига эга).

Дагомея Республикаси 1960 йил 1 августда. Собиқ Франция мустамлакаси. (116 минг квадрат километр ер майдонига, 1.720 минг аҳолига эга).

Нигер Республикаси 1960 йил 3 августда. Собиқ Франция мустамлакаси. (1.279 минг квадрат километр ер майдонига, 2 миллиондан ортиқ аҳолига эга).

Юқори Вольт Республикаси 1960 йил 5 августда. Собиқ Франция мустамлакаси. (370 минг квадрат километр ер майдонига, 3,5 миллион аҳолига эга).

Фил Суяги Қирғоғи Республикаси 1960 йил 7 августда. Собиқ Франция мустамлакаси. (388 минг квадрат километр ер майдонига, 3 миллиондан ортиқ аҳолига эга).

Чад Республикаси 1960 йил 11 августда. Собиқ Франция мустамлакаси. (1.288 минг квадрат километр ер майдонига, 2.600 минг аҳолига эга).

Марказий Африка Республикаси 1960 йил 13 августда. Собиқ Франция мустамлакаси Убанги—Шари. (617 минг квадрат километр ер майдонига, 1.200 минг аҳолига эга).

Конго Республикаси 1960 йил 15 августда. Собиқ Франция мустамлакаси. (342 минг квадрат километр ер майдонига, 764 минг аҳолига эга).

Габон Республикаси 1960 йил 17 августда. Собиқ Франция мустамлакаси. (267 минг квадрат километр ер майдонига, 420 мингга яқин аҳолига эга).

Нигерия Федерацияси 1960 йил 1 октябрда. Собиқ Англия мустамлакаси. (878 минг квадрат километр ер майдонига, 35 миллион аҳолига эга).

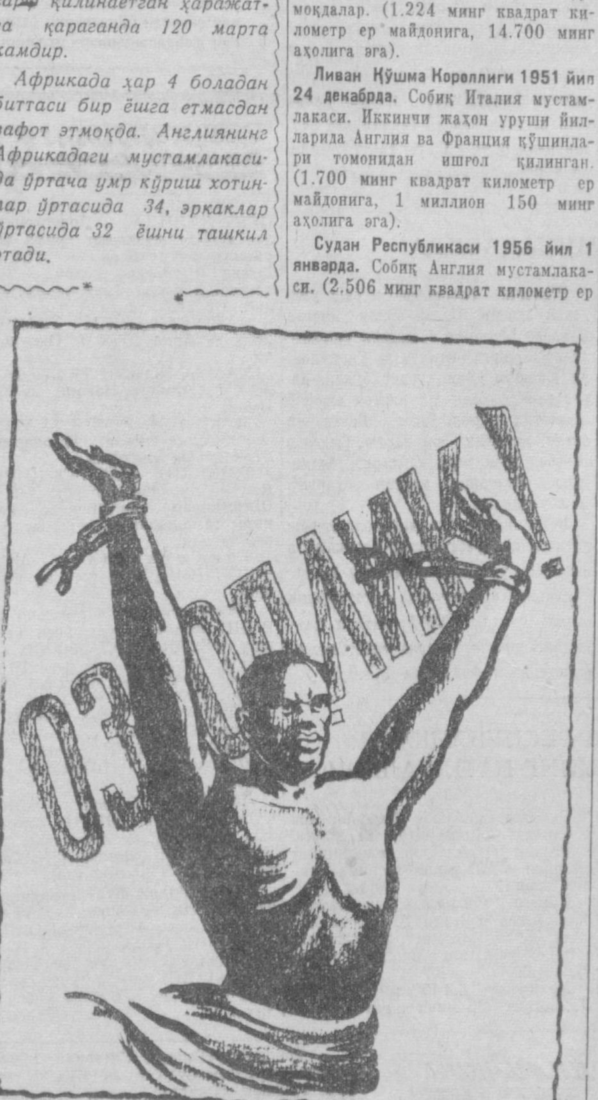

«Мустамлакачилик жон талвасасига тушиб қолди. Аммо у сўнгги соатида ҳам жуда кўп азоб-уқубатлар ва қурбонларга сабаб бўлиши, мустамлакаларда ва метрополияларда ҳали кўп кишининг ёстиғини қуритиши, кўп авлодлар меҳнати билан яратилган беҳисоб бойликларни вайрон қилиши мумкин.

...Мазлум халқлар бутун дунёдаги жуда кўп дўстларининг қўллаб-қувватлаши билан ўз тақдирини ўз қўлларига оладилар ва ўз йўлларида мустамлакачилар вужудга келтирган сунъий ғовларни емириб ташлаб, озодлик ва мустақилликка эришадилар. Мустамлакачилар зулмига қарши мустақиллик учун олиб борилаётган муқаддас курашда ёрдам қўлини чўзиш — барча халқларнинг энг биринчи бурчидир».

Мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисидаги декларациядан (СССР делегацияси бошлиғи, СССР Министрлар Советининг Раиси Н. С. Хрущев томонидан 1960 йил 23 сентябрда БМТ Бош Ассамблеяси XV сессияси муҳокамасига тақдим этилган).

«ПРАВДА» ВА «ИЗВЕСТИЯ» ГАЗЕТАЛАРИГА МАХСУС ИЛОВАЛАР

Мустамлака халқлари озод бўлади!

Мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш ҳақидаги масала юзасидан БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида сўзланган нутқларнинг тўла текстлари

МОСКВА. (ТАСС). Совет халқи мустамлакачилик системасини тамомила ва дарҳол тугатиш тўғрисида, мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисида Совет Иттифоқи томонидан БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясига қўйилган масаланинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотида муҳокама қилинишига зўр қизиқиш билан қарамоқда.

«Правда» ва «Известия» газеталарининг редакциялари буни назарга олиб, махсус иловалар чиқардилар. Бу иловаларда шу масала юзасидан Бош Ассамблея сессиясида 1960 йил 12—13 октябрда бўлган дискуссия ҳақида тўла стенографик ҳисобот эълон қилинган.

Иловаларда мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисидаги масала юзасидан БМТ Бош Ассамблеясининг XV сессиясида Н. С. Хрущев (Совет Иттифоқи), У. Ормсби-Гор (Англия), Д. Видич (Югославия), В. Давид (Чехословакия), А. Квейнсон-Секки (Гана), Ф. Шэнехен (Янги Зеландия), М. Тарабанов (Болгария), И. Туре (Гвинея), М. Фикини (Ливия), С. Чичель (пойтахти Браззавилдаги Конго), Г. Купер (Либерия), А. Пачачи (Ироқ), Л. Сумулонг (Филиппин), А. Хаддис Алемейехоу (Эфиопия), Д. Вачуку (Нигерия), Кришна Менон (Ҳиндистон), Р. Роа (Куба), Алмаҳди бен Абуда (Марокаш), З. Россидис (Кипр), У. Берналь (Колумбия), Абдул Раҳмон Пежвак (Афғонистон), Г. Мейр (Исроил), Зулфиқар Алихон Бхутто (Покистон), Родригес (Венесуэла), Ф. Уилкокс (АҚШ), Секу Туре (Гвинея), Р. Сах (Непал) сўзлаган нутқларнинг тўла текстлари босилган.

«Бу дискуссия, — дейилади «Правда» газетасининг иловасида, — ўтган асрларнинг ваҳшийлик ва ёввойиликдан иборат жирканч мероси бўлган мустамлакачиликка инсониятнинг бундан ортиқ тоқат қилолмаслигини яна бир марта кўрсатди.

Мустамлакачиликнинг сўнгги соати келмоқда! Мустамлака халқлари озод бўладилар!».

Халқаро аҳвол

БМТ Бош Ассамблеясининг Сиёсий комитетида

НЬЮ-ЙОРК, 24 октябрь. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеясининг Сиёсий комитетида бугун эрталаб қуролсизланиш масалалари юзасидан мунозара давом этди. Эрталабки мажлисда Югославия вакили Д. Видич биринчи бўлиб сўзга чиқди.

Югославия ҳукумати ва халқлари деди, Видич, актив тинч-тотув яшаш принципи ва у билан бирга ёппасига ҳамда батамом қуролсизланиш принципи барча мамлакатлар томонидан тасдиқланиши зарур, деб ҳисоблайдилар. Югославия вакили айтдики, менинг делегациям СССР Министрлар Совети Раиси Н. С. Хрушчевнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси сессиясида 1959 йил сентябрь ойида сўзлаган нутқида ёппасига ва батамом қуролсизланиш ҳақида илгари сурилган таклифларни, шунингдек Совет Иттифоқининг шу масала юзасидан кейинги бошқа таклифларини табриклайди.

Англия вакили Ормсби-Гор ўз нутқида менинг ҳукуматим «Совет Иттифоқи билан бамаслаҳат бир фикрга келиш учун керакли асосларни қидириб топиш» ниятидадир, деди. Аммо, Англия делегатининг шундан кейин айтган ҳамма гаплари бунинг аксини исбот этади. У, жумладан, ўзгаларнинг территорияларидаги барча ҳарбий базаларни тугатиш тўғрисидаги совет таклифи «Ғарб давлатларининг шериклари бўлган кичик мамлакатларни кучсиз ҳолда қолдириш» учун СССРнинг географик аҳволидан фойдаланишга уринишдан бошқа бир нарса эмас, деди.

Ормсби-Гор қуролсизланиш учун бомбаларни тугатиш ва уларни элтиб қўювчи воситаларни йўқотиш, ядро қуроли ишлаб чиқаришни тўхтатиш кифоя эмас, чунки улар тўғрисидаги фикр кишиларнинг онгида сақланиб қола беради, деб даъво қилди.

Англия делегати Н. С. Хрушчевнинг Бош Ассамблея сессиясида сўзлаган нутқидан ўз билганича нақл келтириб, Совет Иттифоқининг қуролсизланиш масаласидаги позициясини бузиб кўрсатишга уринди.

Совет вакили В. А. Зорин жавоб бериш ҳуқуқидан фойдаланиб, Англия делегати Н. С. Хрушчев нутқининг фақат бир қисмидан, яъни Совет Иттифоқи Ғарб давлатлари томонидан таклиф этилган ҳар қандай контроль системасини қабул қилишга тайёр эканлиги тўғрисида гапирилган қисмдангина нақл келтирганлигига ва Н. С. Хрушчев нутқининг қурол-яроғларнинг ҳамма турларини тугатиш тўғрисидаги шартномани Ғарб давлатларининг қабул қилиши шарти билан контроль ўрнатиш кераклиги ҳақидаги қисмидан нақл келтирмаганлигига эътиборни жалб этди.

Шундан кейин, раис комитетнинг мажлисини ёпиқ, деб эълон қилади.

СОВЕТ-ҲИНДИСТОН МУНОСАБАТЛАРИ ТАРАҚҚИЁТИДА МУҲИМ БОСҚИЧ

ДЕҲЛИ, 24 октябрь. (ТАСС). Бугун бу ерда Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида яқин уч йилга мўлжалланган савдо муносабатлари тўғрисидаги қўшма баёнот имзоланди. Баёнотда Совет Иттифоқи билан Ҳиндистон ўртасида савдо обороти анча кенгайганлиги мамнуният билан қайд қилинади ва яқин уч йил ичида ҳар иккала мамлакатнинг бир-бирларига етказиб берадиган товарлар миқдори қарийб икки баравар кўпаяжаги таъкидланади. Совет Иттифоқи шу давр мобайнида Ҳиндистонга учинчи беш йиллик планга мувофиқ Ҳиндистон оғир саноатини ривожлантириш учун зарур бўлган машина-ускуналарни, нефть маҳсулотлари, қоғоз, рангли металлар ва бошқа бир қанча товарларни етказиб беради.

Ҳиндистон Совет Иттифоқига чой, кофэ, зираворлар, шеллак, кўн-тери ва чарм пойафзал, жут маҳсулотлари, ип газлама ва жун газлама ҳамда Ҳиндистон экспорти учун традиция бўлиб қолган бошқа товарларни етказиб беради.

Ахборотни СССР Ташқи савдо министри Н. С. Патоличев ва Ҳиндистон савдо ва саноат министри Лал Бахадур Шастри имзоладилар.

АҚШ ВА АНГЛИЯ ЖЕНЕВА БИТИМЛАРИНИ БУЗИШНИ ДАВОМ ЭТТИРМОҚДАЛАР

ХАНОЙ, 24 октябрь. (ТАСС). Вьетнам информацион агентлиги хабар беради: Жанубий Вьетнамдан олинган хабарларга қараганда, Нго Динь Дьем «Вьетнам Республикасининг президенти» деб эълон қилинганлигининг 5 йиллигини байрам қилишда қатнашмоқ учун Американинг «Сент пол» деган крейсери ва Англиянинг «Алерт» типидаги кемаси бугун Сайгонга етиб келадилар. Америка ва Англия ҳарбий кемаларининг бортларида АҚШнинг еттинчи флоти ва Узоқ Шарқдаги инглиз флотининг қўмондонлари келмоқдалар.

Чет эл ҳарбий кемаларининг Жанубий Вьетнамга келиши, деб уқтириб ўтади агентлик, Вьетнамда уруш ҳаракатларини тўхтатиш тўғрисидаги Женева битимларини очиқдан-очиқ бузишдир.

ҚУРАШАЁТГАН ЖАЗОИР БИЛАН БИРДАМЛИК

ЛОНДОН, 24 октябрь. (ТАСС). Рейтер агентлигининг Работдан хабар беришига қараганда, Марокашнинг «Истиқлол» ва «Халқ кучлари миллий иттифоқи» деган асосий сиёсий партиялари Жазоирда уруш бошланганлигига етти йил тўладиган кун — 1 ноябрь кунини «Қардош Жазоир халқининг мустақиллик учун олиб бораётган кураши билан бирдамлик куни» деб эълон қилиш ҳақида қарор қабул қилганлар.

Партиялар шу куни чет эл қўшинларини Марокаш территориясидан эвакуация қилиш ҳақидаги талаб билан, намойишлар ўтказиш чақириғи билан мамлакат аҳолисига мурожаат қилдилар.

«ТИНЧЛИК ВА СОЦИАЛИЗМ УЧУН ОЛИБ БОРИЛАЁТГАН КУРАШНИНГ 40 ЙИЛЛИГИ»

ЛОНДОН, 24 октябрь. (ТАСС). 23 октябрда Лидс, Манчестер, Кардифф, Ноттинем ва Англиянинг бошқа шаҳарларида Буюк Британия Коммунистик партияси ташкил топган куннинг 40 йиллиги нишонланди.

Лидсда ўтказилган ва партиянинг бош секретари Голлан нутқ сўзлаган кўп кишилик митинг «Тинчлик ва социализм учун олиб борилаётган курашнинг 40 йиллиги» деган шиор остида ўтди.

Манчестерда ҳам худди ана шундай митинг ўтказилди. Бу митингда партия раисининг ўринбосари Палм Датт нутқ сўзлади. Ана шу митингларда 70 дан кўпроқ киши коммунистик партияга аъзо бўлиб кирди.

«ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ВА ПОЛЬША» НОМЛИ ФОТОҲУЖЖАТЛАР ТЎПЛАМИ

ВАРШАВА, 24 октябрь. (ТАСС). Улуғ Октябрь социалистик революциясининг яқинлашиб келаётган 43 йиллиги муносабати билан Польшада «Октябрь революцияси ва Польша» номли фотоҳужжатлар тўплами босиб чиқарилди.

Тўпламга Октябрь революциясининг Польшадаги революцион ҳаракатга бўлган таъсирини акс эттирувчи, Улуғ Октябрь социалистик революциясида полякларнинг иштирокини акс эттирувчи материаллар ва бошқа материаллар киритилган.

«МУСТАҚИЛ АФРИКА ХАЛҚЛАРИ СИЗЛАРНИ КУТМОҚДА»

ТУНИС, 24 октябрь. (ТАСС). Жазоир миллий озодлик армиясининг қўмондонлиги Жазоир халқига қарши олиб борилаётган империалистик урушда иштирок этишдан воз кечиб, мустақиллик олган ўз мамлакатларига, тинч меҳнатга қайтиб келиш ҳақидаги чақириқ билан Жазоирдаги француз армияси сафларида хизмат қилаётган Африка солдатларига мурожаат қилди.

«Африка, — дейилади мурожаатда, — сизларнинг қўлларингизга муҳтождир. Сизларнинг халқларингиз ўз мамлакатларингизда нурли келажакни барпо этмоқ учун сизларни кутмоқда. Африка мустамлакачилик кишанларини парчалаб ташлади... Африка Жазоирда вайронгарчилик ҳаракатлари ҳамда ваҳшиёна мустамлакачилик манфаатлари йўлида жазоирликларни ўлдирмоқ учун эмас, балки тинчлик манфаатлари йўлида қилинадиган ишлар учун сизларни кутмоқда». Хитобнома Африка солдатларини француз мустамлакачиларининг дўқларидан қўрқмасликка даъват этади, чунки Африка мамлакатлари халқлари ва жаҳон афкор оммаси Жазоир халқи ва Жазоир ҳукумати сингари улар томонида туриб, уларни қўллаб-қувватламоқда.

ГЕРМАНИЯ ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИДА ГДР ГРАЖДАНЛАРИГА ҚАРШИ ТЕРРОР

БЕРЛИН, 23 октябрь (ТАСС). Ғарбий Германия маъмурлари умумгерман алоқаларини ўрнатиш учун Германия Федератив Республикасига келган Германия Демократик Республикасининг гражданларини таъқиб қилишни давом эттирмоқдалар. АДН агентлигининг хабар беришича, ўтган ҳафтада фақат беш кун ичида Людвигштадт ва Хофта Ғарбий Германия маъмурлари ГДР нинг 9 гражданини қамоққа олганлар. Қамоққа олишларга Бамбергдаги ғарбий герман прокуратурасининг айтишича, гўё «давлатга зарар келтирувчи фаолиятда гумон қилиш» сабаб бўлган. Қамоққа олинганлар орасида дрезденлик икки металлист ишчи Гейнц Линднер ва Арно Фрелих бор. Улар ватандошлари билан дўстона алоқа боғлаш учун Ғарбий Германияга борган эдилар ва ГДР га қайтаётганларида йўлда қамоққа олиндилар.

ШАХМАТ ОЛИМПИАДАСИДА

ЛЕЙПЦИГ, 24 октябрь. (ТАСС). Якшанба куни кечқурун «Мессехауз» турнир залларида 4 минг томошабин иштирокида 14-шахмат олимпиадаси ярим финал мусобақаларининг еттинчи тури бўлди.

Томошабинларнинг диққат марказида икки матч: Аргентина — Совет Иттифоқи ва Испания — Америка Қўшма Штатлари учрашуви турар эди.

Совет шахматчилари қуйидаги составда қатнашдилар: жаҳон чемпиони М. Таль, собиқ жаҳон чемпиони М. Ботвинник, гроссмейстер П. Керес ва собиқ жаҳон чемпиони В. Смислов. Аргентина командаси халқаро гроссмейстер М. Найдорф бошчилигидаги асосий составн билан қатнашди.

Биринчи тахтадаги кураш узоқ давом этмади. Оқлар билан ўйнаган Найдорф ўйиннинг бошидаёқ уни соддалаштиришга интилди ва ўн иккинчи юришда ўйин дуранг бўлди. Керес танаффусдан сал илгари ажойиб стратегик юриш билан Векслерни енгди. Деярлик шу вақтда Смислов Швебег атакасини қайтариб, Аргентина мастерини таслим бўлишга мажбур қилди.

Ботвинник нафис маневрли кураш натижасида гроссмейстер Элисказесга нисбатан устунликка эришди ва кечиктирилган партияда устунликни сақлаб қолди. СССР-Аргентина матчининг ҳисоби ҳозирча совет гроссмейстерлари фойдасига 2,5:0,5

БИРЛАШГАН АРАБ РЕСПУБЛИКАСИ АҲОЛИСИ РЎЙХАТИНИНГ НАТИЖАЛАРИ

ҚОҲИРА, 24 октябрь. (ТАСС). Бу ерда Бирлашган Араб Республикаси аҳолисининг шу йил сентябрь ойида ўтказилган рўйхатининг дастлабки натижалари эълон қилинди. 1960 йил 21 сентябрда Бирлашган Араб Республикасининг аҳолиси 30.641 минг кишини ташкил этди. Бундан эркаклар 15.476 минг киши ва хотин-қизлар 15.165 минг киши.

Бирлашган Араб Республикаси Миср районининг аҳолиси 26.080 минг кишини ва Сурия районининг аҳолиси 4.561 минг кишини ташкил этади.

Сўнгги рўйхат ўтказилгандан бери ўтган кейинги 13 йил мобайнида Миср районн аҳолисининг сони 7 миллион кишидан зиёд кўпайган.

Қоҳирада 3.445 минг киши, Дамашқда 532 минг киши яшайди.

„Муштум“ Тошкент пахта далаларида

Сатирик журнал «Муштум»нинг бир группа ходимлари Тошкент области пахта далаларини айланиб, шу кунги аҳвол билан танишдилар. Улар ўзлари тўплаган материалларни «Муштум» Тошкент пахта далаларида» номли махсус сонда эълон қилдилар.

Махсус соннинг муқовасидаги кулгили карикатура ва биринчи бетидаги «Гулистон сенга нима бўлди?!» сарлавҳали материалда бултур пахта тайёрлаш планини шу кезларда 85 процентга етказиб қўйган, ҳозирда эса 50 процентда осилиб ётган Гулистон райони танқид қилинган. Бошқа материалларда пахта териш машинасидан унумли фойдаланмаётган ва графикда белгиланган теримчиларнинг ишга чиқишини таъминлай олмаётган колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари тилга олинади. Материалларда айрим хўжалик раҳбарлари ҳақиқатан ишни ёмон ташкил қилаётганликларини кўрсатувчи фактлар келтирилган. Масалан, Бекобод районидаги Аҳмад Қодиров раислик қилаётган Навоий номли колхозда шу йил мавсум бошидан бери 11 октябргача 18 та машина билан атиги 17 тонна пахта терилибди. Ҳақиқатан уят. Шунча пахтани машҳур механизатор Турсуной Охунова бир ярим кунда териб қўяди. Чиноз районидаги уста баҳоначи Эшжон Шамсиев раислик қилаётган Энгельс номли колхозда 6 машина мавсум бошидан бери 1400 килограмм пахта терибди. 410 ишчи кучидан 277 киши пахта теримида қатнашаяпти.

Шунингдек, Янгиер шаҳри колхоз ва совхозлари, Бўка районидаги «Октябрь 40 йиллиги», Сирдарё районидаги «Ўзбекистон», Оржоникидзе районидаги «Сталинград» колхозларига бағишланган материалларда ҳам камчиликлар фактлар асосида очиб ташланган. Махсус сондаги рассомлардан М. Воробейчиков, В. Евенко, П. Косьянов Д. Синицкий, Уста Камол, А. Четкаускас ва А. Ҳолиқов ўртоқлар ишлаган карикатуралар ҳам қолоқ хўжаликлардаги шу кунги аҳволни танқид остига олган.

Пахта теримида судралиб, областимизни орқага тортаётган хўжаликлар «Муштум» танқидидан тезроқ хулоса чиқаришлари зарур.

«ДИҚҚАТ, ЧИРЧИҚДАН ГАПИРАМИЗ...»

ЧИРЧИҚ. Бу ерда яқинда жамоатчилик ташаббуси билан шаҳар радио эшиттириши йўлга қўйилди. Радио орқали шаҳарнинг маданий ва маиший ҳаёти, социалистик мусобақа натижалари, завод ва фабрикалардаги ва умуман шаҳар ҳаётидаги янгиликлар тўғрисида хабарлар ўқиб эшиттирилаётир.

Т. СИХАРУЛИДЗЕ.

Пойтахт яшил бойлиги кўпаяди

Шу йил ноябрдан Тошкентда «Дарахт ўтқазиш ойлиги» бошланади. Ҳозирданоқ ойликка қизғин тайёргарлик кўрилмоқда. Ойликда шаҳар жамоатчилиги, комсомол ташкилотлари ва мактаб ўқувчилари актив қатнашадилар. Кузги дарахт ўтқазиш учун ярим миллион сўм маблағ ажратилди. Ойлик давомида шаҳарда 206 минг туп дарахт кўчатлари ва буталар, 364 минг дона «жонли» тўсиқ, жуда кўп гул кўчатлари ўтқазилади. Корхоналар, давлат муассасалари ва аҳолини мевали ҳамда манзарали дарахт кўчатлари билан таъминлаш тадбирлари кўрилмоқда.

Шаҳар кўкаламзорлаштириш тресги ҳузуридаги ўсимликларни ҳимоя қилиш станциясида пуркагич ва чанглагич аппаратларини вақтинча фойдаланишга бериб турадиган пункт ташкил этилади. Шунингдек, дарахтларни ҳар хил зараркунандалардан асрайдиган кимёвий моддаларни сотиш ҳам йўлга қўйилади. Шаҳарликлар экилган кўчатларни соғлом ўстириш учун ана шу қулайликлардан фойдаланишлари мумкин.

ФУТБОЛ

МАВСУМ ТУГАДИ

Суратда: «Пахтакор» ва «Қайрат» командалари ўртасидаги ўйин пайти. А. Абалян фотоси.

Футбол майдонидаги эски рақиблар «Қайрат» ва Пахтакор» командалари ўртасида бўлиб ўтган учрашув мавсумдаги энг сўнгги ўйин эди.

Ўйин бошланиши билан тошкентлик ҳужумчилар олдинга ташланади. Меҳмонлар кетма-кет қилинган ҳужумлардан шошиб қолдилар. Майдон ўртасида ҳам ташаббус пахтакорчилар томонида бўлди. Лекин кўп ўтмай, қозоқ футболчилари ўзларини ўнглаб олиб «Пахтакор» дарвозасига анча узоқдан туриб хавф сола бошладилар. Тошкентликларнинг ҳимояси меҳмонларни штраф майдончасига киришга йўл қўймади. Пахтакорчилар 26-минутда муваффақиятга эришдилар. Ҳужумчи Эркин Абдураимов дарвозага жуда яқин жойда ўзига оширилган тўпни кўкраги билан тўхтатиб, сўнг уни дарвозанинг қоқ ўртасига тепиб киритди. Шундан кейин тошкентликлар ҳужум устига ҳужум ёғдирдилар. 37-минутда чап қанотдан ёриб ўтган Красницкий ҳисобни оширди. Танаффусга 4 минут қолганда эса Абдураимов «Қайрат» ҳимоячисини айланиб ўтиб учинчи тўпни киритишга муваффақ бўлди. Иккинчи бўлимда майдон эгалари ҳужумни бироз сусайтирдилар. Бундан фойдаланган меҳмонлар жуда актив ҳаракат қилдилар. Лекин хушёр ҳимоячиларимиз ҳисобни ўзгартиришга йўл қўйишмади.

Бу йилги футбол мавсуми тугади. «Пахтакор» командаси финалдаги 4 ғалаба, 3 дуранг ва 3 мағлубиятдан сўнг 20 имкониятдан 11 очко тўплаб, ўз группасида иккинчи, 22 команда ўртасида эса 14-ўринни эгаллади.

Учинчи группанинг турнир жадвали ўн турдан сўнг қуйидагича бўлиб қолди:

командалар	ютуқ	дуранг	мағлубият	тўплар нисбати	очко
«Авангард»	4	4	2	11:5	12
«Пахтакор»	4	3	3	11:9	11
«Зенит»	5	1	4	13:12	11
«Крилья Советов»	4	2	4	15:13	10
«Шахтер»	4	2	4	10:12	10
«Қайрат»	3	0	7	6:15	6

Шуни айтиш керакки, тошкентликлар финал учрашувида яна дуруст ўйнашлари мумкин эди. Команда масъулиятли дақиқаларда ҳушёрликни қўлдан бериб, тажрибасизлик қилди. Масалан, Олмаотада «Қайрат» билан ва ўз майдонида «Крилья Советов» билан бўлган ўйинларда учрашув тугашига 3 минут қолганда шундай бўлди.

«Пахтакор» мавсум бошидаги мустаҳкам ҳимоя тактикасини тарк этиб, ҳужум линиясига катта эътибор бера бошлади, ҳужумчиларимиз анча яхши ўйнайдиган бўлдилар. Ҳужум линиясида Феофанов ўрнига дублёр составидан ўтган Э. Абдураимов ўйнай бошлади. Бу ёш футболчидан келажакда кўп нарса кутиш мумкин. Беляковнинг ҳужуми анча активлашди. Рақиб томон ҳимоясига жиддий хавф туғдирадиган Красницкий-Стадник «дуэт»и ҳали талаб даражасида эмас.

Командадаги катта камчилик шуки, ўйинчилар зарур вақтда рақиблар ҳимоясини ёриб ўтиб, олдинга ташланмайдилар. Ҳужумчиларга хос «айёрлик», рақибни чалғитиб туриб ҳаракат қилиш кўпда учрамайди. Бундан ташқари, иккала қанотдан ҳам ҳужум актив бўлмайди. Команданинг ҳимоя линияси анча мустаҳкам бўлиб қолди. Бунда, шубҳасиз, О. Моторин, В. Суюнов, В. Тажировларнинг эпчил ва дадил ўйнаши, Б. Климовнинг маҳоратини алоҳида қайд қилиш керак. Шуни ҳам айтиш керакки, пахтакорчилар ўйиннинг биринчи таймида актив ўйнаб, иккинчи таймида эса бўшаштириб юбордилар. Бу эса уларнинг жисмоний жиҳатдан ҳали кўп чиниқишларини талаб қилади.

Команда шунга эришиши керакки, ҳар бир ўйинчининг ўрнига ўриндош иккинчи футболчи бўлсин. Бунга «Пахтакор»да имкониятлар бор. Унинг дублёр составида етакчи спортчилар етишмоқда.

С. МУСАЕВ.

ШАХМАТ БЎЙИЧА СССР КОМАНДА БИРИНЧИЛИГИ

Мусобақанинг тўртинчи турида Ўзбекистон шахматчилари Арманистон командасига 6:4 ҳисоби билан ютқаздилар. Бешинчи турда эса 3,5:1,5 ҳисоби билан Молдавия вакилларини мағлубиятга учратдилар.

Олтинчи турда ўзбек шахматчилари иккинчи ўринда келаётган Туркманистон командаси билан учрашдилар. Спорт мастери Грушевский мастерликка кандидат Нурмамедов (Туркманистон)ни ютди. Узоқ давом этган курашдан сўнг спорт мастери Муҳитдинов туркман шахматчиси Сеоев билан бўлган учрашувни дуранг қилди. Хасидовский Туркманистоннинг собиқ чемпиони Хановга ютқазди. Шахзода — Валиев учрашувида тошкентлик шахматчи кутилмаганда сипоҳини қурбон қилиб чиройли ғалабага эришди. Ёш биринчи разрядли спортчи Пинчук Пирогов (Туркманистон)ни мағлубиятга учратди. Бир партия кечиктирилди. Ҳозирча ҳисоб Ўзбекистон командаси фойдасига 6:3 бўлиб турибди.

6 турдан сўнг Литва шахматчилари 47 имкониятдан 36,5 очко тўплаб олдинда бормоқдалар.

И. БИРБРАГЕР,
шахмат композицияси бўйича СССР спорт мастери.

ҲОДИСА

ДАВЛАТ МУЛКИГА ХИЁНАТ ҚИЛГАНЛАР

«Узместпромснабсбит» базасида тунука, алиф, тери каби материалларнинг ўз-ўзидан йўқ бўлиб қолаётганлиги ҳақида Тошкент шаҳар милиция бошқармасига сигнал берилган эди.

Шу базанинг 2-склад мудири Х. Алимов 3-склад мудири В. Качурин билан келишиб, 3-складдан давлатнинг 136 тахта тунукаси ва 16 килограмм алифини Калинин район территориясида қураётган шахсий участкасига ишлатмоқчи бўлган пайтда қўлга тушди. Мазкур жиноий иш юзасидан ўтказилган текширишда Х. Алимов складида 100 килограмм тери, В. Качурин складида 54 тахта тунука ва 364 килограмм алиф ортиқча эканлиги аниқланди.

Давлат мулкига хиёнат қилган ҳар икки склад мудири жиноий жавобгарликка тортилди.

Ю. ВОЛОГИН.

Телевизор экранида

26 ОКТЯБРДА

19.00. Инглиз тилидан рус тилида 7-дарс.
19.35. Киножурнал.
19.45. Сўнгги ахборот.
20.05. Инглиз бадиий фильми — «Катта умидлар».
21.40. Қишлоқ хўжалик ходимлари учун эшиттириш.
21.55. Бадиий ҳаваскорлар концерти.

27 ОКТЯБРДА

19.00. Қозоғистон ССРнинг 40 йиллигига бағишланган эшиттириш. (Болалар учун).
19.25. Сўнгги ахборот.
19.45. Саноат ходимлари учун ўзбек тилида «Байрамолди меҳнат вахтасида» деган эшиттириш.
20.00. «Маданият университети» — «Тасвирий санъат» (ўзбек тилида).
20.25. Телевизион фильм «Скрипкали аёл».
22.10. Қозоқ куйларидан концерт.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Тошкентнинг томоша залларида

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — **Доғистон давлат Қумиқ музикали драма театрининг гастроллари — 27/Х** да **Гамид Рустамов** асари — **Қалб истаса.** 3 пардали музикали комедия. Билетлар сотилмоқда.

НАВОИИ НОМЛИ ТЕАТРДА 26/Х да **Аида**, 27/Х да **Оққуш кўли.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/Х да **Алишер Навоий**, 27/Х да **Имон.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 26/Х да **Раис уйланармиш**, 27/Х да **Оқ нилуфар.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Қизиқчи артист ака-ука **Ширманлар** иштирокида **катта цирк томошалари.** Кеч соат 8 да бошланади.

Тонг отмоқда — «МИР», «СПУТНИК» (кундуз ва кечқурун).

105% гуноҳсиз — қишки НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз 2, 4, кеч 6 ва 10 да), қишки «ВАТАН» (эрталаб 10-20 минут, кундуз 12 ва 2 да), ёзги «ВАТАН» (кеч 8 да). КАФАНОВ номли, ТЕЛЬМАН номли (кеч 7 яримда), ПУШКИН номли (кеч 9-20 минутда), «ПОБЕДА» кеч 8 да).

Лайли ва Мажнун — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб 10, кундуз 12 ва кеч 8 да). СТЕПАН РАЗИН номли, ТЕЛЬМАН номли (кеч 9-20 минутда).

Бир миллион фунт стерлинглик банк билети — қишки «ВАТАН» (кундуз соат 4 дан), «ИСКРА», «ЎЗБЕКИСТОН».

Маҳаллада дув-дув гап — қишки НАВОИЙ номли (кундуз соат 3-20 минут ва кеч 5 да ўзбек тилида).

ГАЗЕТА ВА ЖУРНАЛЛАРГА 1961 йил учун обуна қилинмоқда

Газеталар: «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока», «Ўзбекистони сурх», «Ленин байроғи», «Ёш ленинчи», «Комсомолец Узбекистана», «Ленин учқуни», «Пионер Востока», «Тошкент ҳақиқати», «Ташкентская правда», «Ўзбекистон маданияти».

Журналлар: «Ўзбекистон коммунисти», «Коммунист Узбекистана», «Партия турмуши», «Партийная жизнь», «Агитатор блокноти», «Блокнот агитатора», «Ўзбекистон», «Ўзбекистон хотин-қизлари», «Муштум», «Маҳаллий матбуот ходимларига ёрдам», «В помощь работникам местной печати», «Гулхан», «Ғунча», «Шарқ юлдузи», «Звезда Востока», «Фан ҳақида суҳбатлар», «Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи Бутуниттифоқ ва Ўзбекистон жамиятларининг лекциялари», рангли плакатлар серияси, плакат-виставка «Ислом дини ва унинг синфий моҳияти».

Обуна «Союзпечать» бўлимларида, алоқа бўлимлари ва конторaларида, корхоналардаги ва бошқа муассасалардаги жамоатчи вакиллар томонидан, шунингдек шаҳар ва қишлоқ почтальонлари томонидан қабул қилинади.

Бирлашган нашриёт, «Союзпечать» Республика бўлими.

НАВОИИ НОМЛИ ТЕАТРДА

30 октябрь ва **2 ноябрда Р. М. Глиэр** ва **Т. Содиқов** музикаси

Лайли ва Мажнун

4 парда, 7 кўринишли опера. Алишер Навоий достони асосида **Ш. Хуршид** ва **М. Муҳамедов** либреттоси.

СССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати **Ҳалима Носирова**, СССР халқ артисти **Саодат Қобилова**, Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Саттор Ярашев, Насим Ҳошимовлар** қатнашади.

Дирижёр — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Фазлиддин Шамсиддинов**, режиссёр — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Музаффар Муҳамедов**, рассом — Ўзбекистон ССР халқ рассоми **Мели Мусаев**, балетмейстер — **Т. Г. Литвинова**, хормейстер — **Л. М. Шамшин**, балет костюмлари рассоми — **З. Куриш.**

Спектакль кеч соат 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

Ўрта Осиё политехника институтида
кундуз соат 2 да қуйидагилар техника фанлари кандидати деган илмий даражани олиш учун

диссертация ёқлайдилар

Н. П. Васильев — 1960 йил 4 ноябрда, энергетика ва механика факультетларининг бирлашган советида (Пушкин кўчаси, 70- уй): «Тез қирқар синтетик пўлатдан қуйиладиган резецларни автоматик қуйиш ва уларнинг мустаҳкамлиги» деган темада.

Н. А. Каминский — 1960 йил 11 ноябрда, химе-технология факультети советида (Ўзбекистон кўчаси, 23- уй): «Мойларни ва мой кислоталарини юпқа пўлат полосалари учун технологик мойлаш материали сифатида текшириш» деган темада.

А. К. Плахтий — 1960 йил 25 ноябрда, геология-разведка ва кон факультетларининг бирлашган советида (Гоголь кўчаси, 68- уй): «Ўрта Осиёдаги йирик шаҳарлар шароитида ер ости коммуникацияси картасини тузишдаги баъзи масалалар (Тошкент шаҳри мисолида)» деган темада.

Диссертациялар билан институт кутубхонасида танишиш мумкин.

Тошкент шаҳар, Тургенев кўчаси, 28-уйда турувчи **Владимир Максимович Суровкиннинг** Жамбул шаҳар, Луначарский кўчаси, 1-переулок, 17-уйда турувчи Янина Серафимовна Суровкинадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Куйбишев район, 1-участка халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («Ташкентская правда») — орган Ташкентского обкома и горкома Коммунистической партии Узбекистана, областного и городского Советов депутатов трудящихся.

Редакциямизнинг АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси. 26 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140, Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими, Маданият бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 29040, 50. Секретариат — 34808, 115, Эълонлар бўлими — 28142.

Р 10149. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. А. 1902.